

D. PAVLI EPISTOLA
AD
TIMOTHEVM,
SECVND A,

SYRIACE,	ITALICE.
EBRAICE,	HISPANICE.
GRÆCE,	GALLICE.
LATINE,	ANGLICE.
GERMANICE,	DANICE.
BOHEMICE,	POLONICE.

Ex

Dispositione & Adornatione

ELIAE HVTTERI
GERMANI

הַשְׁלִיחַ אֶל־טִימוֹתָאוֹס
הַשְׁנִיָּה :

נ

וְלֹא־שָׁלַחְנָה
בְּיָשׁוּעַ מְשִׁיחָא
בְּמִכְיָנָה דְּאַלְהָא
וּבְמִוְלָכְנָא דְּחַיָּה דְּבִישׁוּעַ
מְשִׁיחָא :

PAVLO Apostolo di Iesus Christo, per volontà di Dio, secondo La promessa de la vita, che è in Christo Iesus.

2 לְטִימוֹתָאוֹס בְּרָא חֲבִיבָא
טוֹבִיתָא וְרַחֲמָא נְשָׁלְמָא
מִן אֱלֹהָא אָבָא וּמִן מָרְן
יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא :

A Timotheo mio diletto figliuolo : gratia, misericordia, e pace da Dio Padre, e da Iesus Christo nostro Signore.

3 מִיָּדָא אָבָא לְאַלְהָא הוּא
הָלֵה מְשַׁמֵּשׁ אָנְנָה מִן
אַבְהָתָא בְּתַאֲרִיתָא דְּכִיתָא
דְּאַמִּינָאִית מִתְרַכֵּר אָנְנָא
לֵךְ בְּעִלְוִיתִי דְּלֵלִי וְד
וְרַאֲמָמָא :

Je rends grazie à Dieu à cui servo fin dai miei predecessori in pura coscienza, che del continuo ha memoria di te nelle mie orazioni notte e giorno.

4 וְסִנָּא אָנְנָה לְמַחֲזִיק
וּמִתְרַכֵּר אָנְנָה דְּמַעֲזִיק
דְּאַתְמָלָא חֲדוּתָא :

Desiderando vederti, ricordandomi de le tue lagrime, per riempiermi d' allegrezza.

5 בְּעִוְהִדְנָא דְּחַיָּה לֵךְ
בְּחִימָגִיתָךְ שְׂרִירָתָא הִי
דְּשָׁרִית לִיָּקָדָם בְּאַמִּנָּה
דְּאַמִּר לְנָאָם וּבְאַמִּרָה או
אַוִּינִיקָא מִכָּסֵּם אָנְנָה דִּין
דְּאַתָּה בְּרָךְ :

Riducendomi in memoria la sincerastè che è in te, laquale habito primo in Lude tuo anela in Eunice tua madre : e sò certo ch'ella habbia ancor in te.

הַשְׁלִיחַ אֶל־טִימוֹתָאוֹס
הַשְׁנִיָּה :

נ

וְלֹא־שָׁלַחְנָה
בְּיָשׁוּעַ מְשִׁיחָא
בְּמִכְיָנָה דְּאַלְהָא
וּבְמִוְלָכְנָא דְּחַיָּה דְּבִישׁוּעַ
מְשִׁיחָא :

PAVLO Apostol de Iesus el Christo por la voluntad de Dios segun la promessa de la vida, que as pòrel Christo Iesus.

2 לְטִימוֹתָאוֹס לְבָנִי יְדִידִי תְּחִנָּה
רַחֲמִים שְׁלוֹם מֵאַלְהִים הָאָב
וּמִן יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא אֲדִנְיָנוּ :

A Timotheo amado hijo gracia, misericordia, y paz de Dios el Padre, y de Iesus el Christo Señor nuestro.

3 מוֹדָה אָנִי לְאַלְהִים אֲשֶׁר
עֲבַדְתִּיו בְּמַדַּע טְהוֹר בְּחֻכְרֵי
שִׁמְךָ בְּתַפְלוֹתֵי לַיְלָח יוֹמָם
וְלַיְלָה :

Hago gracias à Dios al qual sirvo desde mis mayores con limpia consciencia, de que sin cesar tengo memoria de ti en mis oraciones noche y dia.

4 וּבְתַאֲוָה אָנִי לְרֵאִוִּית אֹתְךָ
בְּזִכְרִי לְדַמְעוֹתֶיךָ אֲשֶׁר תִּמְלָא
שִׁמְחָתִי :

Desicando verte, acordandome de tus lagrimas) para ser lleno de gozo.

5 זְכוֹר זְכוֹר לְאַמִּוְנָה אֲשֶׁר הִיא
בְּלִתִּי חֲנֻכָּה שְׂכֵנָה בְּרַחֲשׁוֹנָה
בְּאֵם אֲמִר בְּלוֹאִים וּבְאַמִּרָה
בְּאַוִּינִיקָא וְהַשְׁכֵּתִי כִּי־גַם בְּרָךְ :

Trayendo à la memoria la fe no fingida que esta en ti, que tambien estubo primero en tu abue la Loyda, y en tu madre Eunice : y estoy cierto que esta en ti tambien.

ΠΑΤΑΟΥ ΠΡΟΣ ΤΙ-
ΜΟΘΕΝ Ὀπισθολή δούτρεα.

ΚΕΦΑΛ. α΄.

*ΠΑΤΑΟΣ ἀποστολῆς
ἡ τοῦ αἰῶτος
μὲν ἡμεῖς, καὶ ἐπαγγ-
ελίας ζωῆς ἐν χρι-
στῷ ἰησοῦ.*

PAVL Apostre de Iesus Christ par la volonté de Dieu : Mon le promesse de la vie qui gist en Iesus Christ.

2. Τιμοθεῖον ἀγαπητῶ τέκνον· χά-
ρις, εἰρήνη, εὐλογία ἀπὸ θεοῦ πα-
τρός, καὶ κυρίου ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡ-
μῶν.

A Timothee mon fils bien-aimé, grace, misericorde, & paix de par Dieu le Pere, & de par Iesus Christ nostre Seigneur.

3. Χάρειν ἔχω τῷ θεῷ, ὃ λατρεύω
ἀπὸ πατρὸς ἐν κατάρθει συνει-
δήσει, ὡς ἀβελόφῃτος ἔχω τὴν πε-
ρὶ σου μέλειαν ἐν τῇς δεήσεσι μου
νυκτὸς καὶ ἡμέρας.

Je ren grazie à Dieu auquel ie sers dé, mes ancetres en pure conscience, de ce que sans celle ie fai mention de toi en mes prieres nuit & iour :

4. Ἐπιποθεῖν σε ἰδεῖν, μεμνημέ-
νου σου τῶν δακρύων, ἵνα χαρῆς
πληρωθῶ.

Desirant grandement de te voir, ayant souvenance de tes larmes, afin que ie soy rempli de ioye :

5. Ὑπόμνησιν λαμβάνων ἐν σοὶ
ἀνυποκρίτως πίστεως ἥτις ἐνέκησε
μεῖν ἐν τῇ μέμνη σου λωιδῶ, καὶ
τῇ μητρὶ σου εὐνείκῃ, πίπισθαι ὅτι
οὕτως ἐν σοί.

*Me reduisant en memoire la foy non feinte qui est en toi, laquelle a pre-
mierement habitè en Lois ta mere grād, & en Eunice ta mere : & suis persuadé
qu'elle habite aussi en lui.*

II. AD TIMOTH.

CAP. I.

PAVLVS Apostolus Iesu Christi per voluntatem Dei, secundum promissionem vitae quæ est in Christo Iesu.

Paul an Apostle of Iesus Christ / by the will of God / according to the promise of life / which is in Christ Iesus.

2. Timotheo charissimo filio, gratia, misericordia, pax à Deo Patre, Christo Iesu Domino nostro.

To Timotheus my beloved sonne Grace/mercie and peace from God the Father / and from Iesus Christ our Lord.

3. Gratiarum Deo, cui servo à progenitoribus in conscientia pura, quod sine intermissione habeam tui memoriam in orationibus meis, nocte ac die.

I thank God / whom I serve from mine elders with pure conscience / that without ceasing I have remembrance of thee in my prayers night and day.

4. Desiderans te videre, memor lachrymarum tuarum, ut gaudio implear.

Desiring to see thee / mindful of thy teares / that I may be filled with joy.

5. Recordationem accipiens eius fidei quæ est in te non ficta, quæ & habitavit primum in avia tua Loide, & matre tua Eunice, certus sum autem quod & in te.

When I call to remembrance the unfeigned faith that is in thee / which dwelt first in thy grandmother Lois / and in thy mother Eunice / and am assured that it dwelleth in thee also.

2. An Timotheum.

Das I. Capitel.

Paulus ein Apostel Jesu Christi / durch den Willen Gottes / nach der Verheissung des Lebens / in Christo Iesu.

Paulus Ihesu Christi Apostel / formet des Guts will / effert d'issens Fortsetze / i Christo Ihesu.

2. Meinem lieben Sohn Timotheo. Gnade / Barmherzigkeit / Friede von Gott dem Vater / vnd Christo Iesu unserm HERRN.

Min elstelige Son Timotheo. Naade / Barmherzigheb / Fred aff Gud Vader / oc Christo Ihesu vor HERRN.

3. Ich dancke Gott / dem ich diene von meinem Voreltern her / in reinem Gewissen / daß ich ohn unterlaß dein gedende in mein Gebet / tag vnd nacht.

Ieg tader Gud / hulcken ieg den fra mine Foreldre / vdi en reen Samvittighed / at ieg vden affladel / se tander paa dig i min Bøn / dag oc nat.

4. Vnd mich verlanget dich zu sehen / wenn ich dencke an deine Threnen / auff daß ich mit freuden erfüllet würde.

De mig lengts effier at see dig / naar ieg tander paa dine Taare / at ieg kand bliffue opfyldet med glæde.

5. Vnderinnere mich des vngesährten Glaubens in dir / welcher zuvor gewohnet hat in deiner Großmutter Loide / vnd in deiner Mutter Eunike / bin aber gewiß / daß auch in dir.

De ihu komme den vsarskuede Tro i dig / hulcken som tilforn bode i din Oldemoder Loide / oc i din Moder Eunike / Jeg er oc vis der paa at dig osaa.

II. A Timotheowi.

Kapitola I.

Pawel Apostol Krysta Bzysko / Strze wuolst Boszy / podle zasliwby niy zywota / kterzy gyst w Krystu Bzysko.

Pawel Apostol Jezusa Krystusa / sa / przez wola Boga / wedlug obietnice zywota / ktory jest w Krystusie Jezusie.

2. Tymotheowi Najmilsiemu synu / Milosti a miłosierdziu / w pokoy od Boga Otce / a Krysta Bzysko Pana naszego.

Tymotheowi / milému synu / w / łaski / miłosierdziu / pokoy od Boga Ojca / y Krystusa Jezusa Pana naszego.

3. Děkuj Bogu / genu / slaujijm od mých předkůw w svědomí čistém / z toho že bez přestání mám tebe w paměti na mých modlitbách we dne y w noci.

Děkuj Bogu / křtoemu / s uže od předkůw swých z čistým svědomím / i z bez přestánku ciebie wšpomínám w prosběch moich / w noci y we dne.

4. Žádaje tebe widěti / pro mlinage na twé slzy / abych rád došil byt naplněn.

Žádaje těbie widěti / pámte / tátoe ná twoje lzy / aby m byt rado / sti naplnion.

5. Rozpomínaje se na tu Wijsru / kteráž gyst w tobě neomylná / kteráž byla napprow w Dábi twé Loide a w Matce twé Eunice / gyst gsem pak že tak y w tobě.

Przypominając sobie na pamięć onej Wijsry / która jest w tobie nieomylna / a która była w babce twojej Loide / y w matce twojej Eunicy / y mam zároveň y w tobie.

א

6 מטול הנא מצהד אנא
לרדתעיר מנהבתא ד
באלהא הי דאית בך בסנס
אנדי:

*Per laqual cosa io l'ammonto che
risveglio il dono di Dio che è in te per l'im-
posizione de la mie mano.*

7 לא גיר יהב לו אלהא
רוחא דדחלתא אלהא
דחילא נדחובא וד
נדמרתניגותא:

*Perche Iddio non ci ha dato lo Spi-
rito de la timidat, ma de la fortetate de
la charité, e de sensu sano.*

8 לא חכיל תבחרת
בסחרותה דמרו אף לא
בי באסירה אלא שקרה
בישתא אגס אונגליון
בחילא באלהא:

*Non ti vergognare adunque de tes-
timonio del nostro Signore, ne darme che
son suo prigioniero: ma si partecipe de la af-
flictione de l'Evangeliu, secundo la poten-
tia di Dio.*

9 הו דאחיו נקכו בקרנא
הוישט לו איך עכדיו
אלא איך בקרנא וטיבותרת
הי דאחיהברג לו בישוע
משיחא מן קדם ובגל
דעלמא:

*Che ci ha salvato, e chiamati con san-
ta Vocazione: non gia secundo le nostre
opere, ma secundo il suo proposito e gratia,
laqual ci è stata data per Christo Iesus
in aeternu à tempore eternu.*

10 נאחגלית השג
בקלגה דמחינו ישוע מ
משיחא דבשל למותא
נחיו הנא ולא מתחבקלגותא
באונגליון:

*Et manifestat et exhibet per l'apparition
del nostro Salvatore Iesus Christo, che ha
effuso la morte, e torato ad luce la vita e
l'immortalità per l'Evangeliu.*

א

6 ובעבור כן מוכיר אני לך
להעירך את מלת אלהים אשר
יש בך בשימת ידי:

*Por loqual te aconsejo, que despiertes el don
de Dios que esta en ti por la imposicion de mis
manos.*

7 כילא נתן לנו אלהים את
רוח דאח ודעדה כילאם את
רוח כח וגבורה נאחברה וחקמה
ובינה:

*Porque no nos ha dado Dios el Espiritu de
temor, si no el de fortaleza, y de amor, y de tem-
plança.*

8 לכו אל החבושש על עדות
אנחנו ולא עלי אשר אני
אסורו כילאם תהינגוע מלה
אלהים ומענה בבשורה בגבורה
אלהים:

*Portanto no te auerguences de dar testimo-
nio del Senyor nuestro, ni de mi que estoy preso
por el: antes se participante de los trabajos del
Evangeliu por la virtud del Dios.*

9 אשר הושיענו וקרננו במקדא
קדש לא במעשינו וצדקוחינו
כילאם במבחר גורתו ובמלת
רחמים הרבים הגנתה לנו
בישוע המשיח מעלות עולמים:

*Que nos ha librado, y nos llamó à la sancta
vocacion: no por nuestras obras, mas segun el in-
tento suyo, y por la gracia, laqual nos es dada en
el Christo Iesus, antes de los tiempos de los si-
glos.*

10 הגלגלה עתה בקלגות
מושיענו ישוע המשיח אשר
החביל את חמות והאיר את
חיי עולם בבלי שחת בבשורה:

*Mas aora es manifestada por la venida de
nuestro salvador Iesus el Christo, elqual ansi mis-
mo quitó la muerte, y sacó à luz la vida y la incor-
rupcion por el Evangeliu:*

א.

6. Διὸ καὶ ἀγίαν ἀναμνησκώ σε
ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ,
ὃ ἐστὶν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῆς
χρῆσιν μου.

*Pour laquelle cause ie t'admonne-
ste que tu rallumes le don de Dieu qui
est en toi par l'imposition de mes mains.*

7. Οὐ γὰρ ἐδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς πρε-
σβείαν, ἀλλὰ δυναμὴν καὶ
ἀγάπης καὶ σωφρονισμῶ.

*Car Dieu ne nous a point donné un
esprit de timidité: mais de force, de di-
lection, & de sens rassis.*

8. Μὴ οὖν ἐπιγυμνῆς τὴ μαρ-
τύριον τῆς κυρίας ἡμῶν, μηδέ-
μὲν διέσμων αὐτῇ, ἀλλὰ συγκα-
ταπαύουσαν τῇ δαγγελίᾳ κατὰ
δυνάμιν Θεοῦ.

*Ne pren donc point à honte le tes-
timoinage de nostre Seigneur, ni moi
qui suis son prisonnier: mais sois parti-
cipant des afflictions de l'Evangile, se-
lon la puissance de Dieu:*

9. Τῷ σώσαντι ἡμᾶς, καὶ καλέ-
σαντι ἡμᾶς ἀγαθῇ, καὶ τῇ ἐγ-
χα ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ ἰδίαν παρθε-
νην καὶ χάριμα τὸ δόθεισόν ἡμῖν ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸς χρόνον αἰωνίων.

*Qui nous a sauvés & appelle par
vne sainte vocation: non point selon
nos œuvres, mais selon son propos ar-
rêté & la grace, laquelle nous a été do-
née en Iesus Christ devant les temps e-
ternels:*

10. φανερωθεῖσαν ἡμῶν διὰ τὴν
φανείαν τῆς σωτηρίας ἡμῶν ἰη-
σοῦ Χριστοῦ, καὶ παρθενοῦ τῆς
τὸν θάνατον, φωτίσαντι ἡμᾶς
καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τῆς δαγγε-
λίου.

*Et est maintenant manifestee par
l'apparition de nostre Sauveur Iesus
Christ, qui a destruit la mort, & a mis en
lumiere la vie & immortalité par l'E-
vangile:*

CAP. I.

6. Propter quam causam admonico te ut resuscites gratiam Dei, quæ est in te per impositionem manuum mearum.

Wherefore I put thee in rem: w
bræce: that thou stirre up the gift of God
which is in thee / by the putting on of
mine hands.

7. Non enim dedit nobis Deus spiritum timoris: sed virtutis, & dilectionis, & sobrietatis.

For God hath not given to us the
Spirit of fear: but of power, and of lo-
ve, and of a sound mind.

8. Noli itaque erubescere testimonium Domini nostri, neque me vinculum eius: sed collabora Evangelio secundum virtutem Dei.

Be not therefore ashamed of the
testimonie of our Lord: neither of me his
prisoner: but be partaker of afflictions
of the Gospel: according to the power
of God.

9. Qui nos liberavit & vocavit vocatione sua sancta, non secundum opera nostra, sed secundum propositum suum & gratiam, quæ data est nobis in Christo Iesu ante tempora secularia.

Who hath saved us, and called us
with an holy calling: not according to
our works: but according to his owne
purpose, & grace: which was given to
us through Christ Iesus before the
world was.

10. Manifestata est autem nunc per illuminationem salvatoris nostri Iesu Christi, qui destruxit quidem mortem, illuminavit aurem vitam, & incorruptionem per Evangelium.

But is now made manifest by the
appearing of our saviour Jesus Christ,
who hath abolished death, and hath
brought life: and immortality unto
light through the Gospel.

Das I. Capittel.

6. Umb welcher sache willen ich dich erinnere / daß du erweckst die Gabe Gottes / die in dir ist / durch die auflegung meiner Hände.

For builden sag sthnd ieg vaaminder dig / at du
opruetst Guds gaffue / som er i dig / formedest mine
Henders vaaleggelse.

7. Denn Gott hat uns nicht gegeben den Geist der furcht / sondern der krafft / vnd der liebe / vnd der zucht.

Eht Gud hafter icke giffuet oss frydelsens Aand /
men kraffsens / oc kærligheds oc tærens.

8. Darumb so schäme dich nicht deß zeugniß unsers H E R R E N / noch meiner / der ich sein Gebundener bin / sondern leide dich mit dem Evangelio / wie ich / nach der krafft Gottes.

Der saare stamme dig icke ved vor H E R R E S
Vidnisbyrd / oc ey ved mig / som er hans Bundne / men
haft medlidelse med Evangelio / lige som ieg / efter
Guds Krafft.

9. Der uns hat selig gemacht / vnd beruffen mit einem heiligen Ruff / nicht nach vnserm werken / sonder nach seinem fürsag vnd gnade / die uns gegeben ist inn Christo Iesu / vor der zeit der Welt.

Quilcken oss gtorde salige / oc kaldede med et heiligt
Kald / icke efter vore Gerninger / men efter sin Forsyn
oc Naade / som oss er giffuen i Christo Ihesu / saar
Verdens tid.

10. Jetzt aber offenbaret durch die erscheinung unsers Heilands Jesu Christi / der dem Todt die macht hatt genommen / vnd das Leben / vnd ein vndergänglich wesen ans Licht bracht / durch das Evangelium.

De er nu obenbarer formedest vor Frelseris Jesu
Christi obenbarelse / som tog Macten fra Døden / oc
forde lifværet oc evigforængeltigt vaesen / til lysset / for-
medest Evangelium.

Kapitola I.

6. Propter causam quam admonico te ut resuscites gratiam Dei / quæ est in te per impositionem manuum mearum.

Dla kóreý przycýjny nápo-
mínámie / abyś wybudził dar Bo-
ży / który w tobie jest / przez włożé-
nie rúk moich.

7. Nie jednak nam Ducha
Ducha bázní / ale mocy / ami-
lowani / a sítijomostí.

Kowémú Bog nie dáł nam
Ducha bázní / ale mocy / y mi-
łó- / y zdrowego rozumu.

8. Propter nequid se habet
deceitwí Pána nástého / ani ja-
mne. Wéjnt geho: ale spólu
pracug při Swatém Ewange-
lium wédlé mocy Boží.

Nie wstyday się tedy świadec-
má Pána nástého / ani się mstyday
mnie / który takim wéjntem lego /
ale bádz wéjntem wéjntem /
wáteléy smocy Boží.

9. Který spasił nás / a po-
wólal powołáním swým
Swatým / ne wédlé skutkuow
nástého / ale wédlé wójsení
swého a miłostí / která dána
jest nám w Krystu Wéjntem
předtým wéjntem:

Który záchowal nas / y wez-
wał wzywáním swým / nie z
wéjntem nástého / ale z swego
przeýjzenia y lástí / ktera nam
jest dána w Krystu Jezusie /
przed cásy wéjntem.

10. Ale igawena gest nínij
strzeptístij Spasítele násté-
ho Wéjntem Krysta: Který
zaglił zlázi smrti / život
pál na swéto wéjntem y ne-
smrtednost strze Ewange-
lium.

Ale obśawóná jest terrá przez
ono znáczné przycýcie sbáwícíá
nástého Jezusa Krystusa / který
téhž smierci zgládził / y żywot ná-
świátłóść wýwódił / y nieśmierci
chelnóść przez Ewángeliá.

א

11 הו דארתסימורג ביה
אנא פרווא ושלחנא
ומלכא דעממא:

Nelqual io sono stato costituito banditore & Apostolo, e Doctor de Gentili.

12 מטול הנא מטוכר
אנא הליו ולא ביה אנא
דע אנא במו הימנא
ומפס אנא דמטוכר
באידוהי גוצלני למשר לי
לונמא הו:

Per laqual cagione io patisco ancor quelli mali: ma non meno vergogna: perche io so a cui ho creduto, e son certo che egli è potente a conservare il mio deposito infino a quel giorno.

13 יהונו לך חורא מלא
חלמנא דשמעת מני
בהימנא ופחובנא
דבשוע משיחא:

Habbi la forma effressa de la sana parola, che has udito da me con la fede e charità che è in Christo Iesus.

14 גילענא טבא טר
ברוחא דקודשא הי ר
דעמרת בו:

Conferua il buon deposito, per lo Spirito Santo che habbita in noi.

15 דע אנא חורא דהפכו
מני קלהו הליו דבאסנא
דאיתיהו מנחון בוגלוס
דחמנא:

Tu fai che tutti quelli che sono in Asia si son ritirati da me: de iquali è Figello & Hermogene.

16 יתל מני דחמנא
לביתה דאנשיפרוס דובני
סנא אנא דבשולתא
דאסורי לא ביה:

Il Signor faccia misericordia a la casa d' Onesiforo: percheche spesse volte mi ha ricercato, e mena a Serpognato de la mia catena.

17 אלא אף בד אנת
לדומי בבפיטותא בעני
ואשכחי:

Ante quando egli è stato in Roma, mi ha diligentemente cercato, & hammi trovato.

א

11 אשר אליה הפקדתי קורא
ושליח ומלמד הגוים:

Delqual yo soy puesto predicador, y Apostol, y maestro de las Gentes.

12 ועל אדוהי האלה גם אני
נגוע בפה ומענה אך לא אבושה
כידעתי למי האמנתי ובטחתי
כי יכול הוא לגזור את פקדתי
ליום ההוא:

Por loqual ansimismo padezco esto: mas no me auerguenço: porque yo le auien he creydo: Y esto cyerto que es poderoso para guardar mi deposito para aquel dia.

13 יהוה לך צורת דברים טובים
אשר שמעתה ממני באמונה
ואהבה אשר היא בישוע המשיח:

Reten la forma de las sanas palabras que de mi oyste, en la fe y charidad que es en el Christo Iesus.

14 את פקדון טובה נצר ברוח
הקדש השוכנה בנו:

Guarda el buen deposito por el Espiritu Sancto que habita en nosotros.

15 ידעתה זאת כישלבי מאחרי
כלם אשר באסיה כמו בוגלוס
והרמוגניס:

Ya sabes esto, que me han sido contrarios todos los que son en la Asia: de los quales es Phygello, y Hermogenes.

16 יתן יהוה את חסדו לבית
אנסי פורוס כישלביים הרנה
נפשי ועל אסורי לא התבושש:

Dé el Sennor misericordia a la casa de Onesiphoro, que muchas vezes me refrigeró y no se auergonçó de mi cadena:

17 כשנאם בבואו ברהומה
בדאגה בקשני ונמצאני:

Antes estando el en Roma, me buscó sollicitamente y me halló.

א

11. Εἰς ὃ ἐπὶ τῶν ἐργῶν κήρυξι, καὶ
καὶ διδασκαλίᾳ ἐθ-
νῶν.

A quoi ie suis establi Heraut & Apostre, & docteur des Gentils.

12. Διὸ καὶ αἰτίαι καὶ πῶς πα-
σχῶ, ἀλλ' οὐκ ἐπαυγίζομαι, οἶδα
γὰρ ὃ πιστεύω, καὶ τίς πιστὸς ὁ
θεὸς διωκῶν ἐν τῷ (ἐσθλῇ) μου
φυλάξει εἰς ἡμέραν τὴν ἡμέραν.

Pour laquelle cause aussi j'endure ces choses: toutes fois ie ne les pré point à honte: car ie sai à qui j'ai creu, & suis persuadé qu'il est puissant pour garder mon depoit iusqu'à ceste iournee-là.

13. Ὑποτάσσων ἐχρὶ ὑπακούοντων
λόγων, ὧν παρ' ἐμοῦ πιστεύσας, ἐν
πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ.

Retien le vrai patron des saintes paroles que tu as ouies de moi en foy, & charité qui est en Iesus Christ.

14. Τὴν καλὴν ἐπαγγελίαν φύ-
λαξον διὰ πειρασμῶν ἀγίων τῶν
ἐνσωματωμένων ἐν ἡμῖν.

Garde le bon depoit par le saint Esprit qui habite en nous.

15. Οἶδας δὲ το, ὅτι ἀπεστράφησαν
με πάντες οἱ ἐν τῇ ἀσίᾳ, ὧν ἐστὶ φύ-
λλα καὶ ἐρμούγενος.

Tu fais cela que tous ceux qui sont en Asie, se sont desournés de moi: en- tre lesquels sont Phygelle & Hermo- gene.

16. Ἀλλ' ἔλεος ὁ κύριος τῷ ὄν-
τι σφόδρα οἶκω ὅτι πολλὰς με ἀνέ-
ψυξε, καὶ τὴν αἰνῶσιν μου σὺν ἐ-
παυγίᾳ.

Le Seigneur doit misericorde à la maison d' Onesiphore: car souuient fois il m'a recréé, & n'a point prins à honte ma chaîne:

17. Ἀλλὰ γρηγορεῖ ἐν Ῥώμῃ
συνδαιμόνιον ἐζητήσέ με, καὶ εὑρε-

Ains quand il a esté à Rome, il m'a cherché cressoigneusement, & m'a trou- ué.

א

18 וְתִלְלָה מְרוֹן הַיִּשְׁכָּה
רַחֲמָא לִית מְרוֹן בְּנוֹמָא
הוּ וּבְמָא דְשִׁמְשִׁי בֵּא
בְּאַפְסוֹס יִתְרִאִידָּא יִנְע
אַנְתָּ :

Il Signor ti concede che trovi misericordia appresso il Signore in quel giorno: in quante cose ancora egli mi habbia favorito in Efeso, tu meglio lo sai.

א
18 יִתֵּן לוֹ יְהוָה לְמִצָּא חֵן בְּעֵינֵי
יְהוָה בְּיוֹם הַהוּא וּכְפָמָה יִשְׁרָת
בְּאַפְסוֹס אֵת הַיֵּטִב יִדְעָתָּ :

De le el Sennor que halle misericordia acerca del Sennor en aquel dia. Y quanto nos ayudó en Epheso, tu lo sabes mejor.

α.
18. Δόξῃ αὐτῷ ὁ κύριος διδοῖν
ἐλεῶν τὸ χάριμα σου ἐν ἡμέρῃ τῇ
ἡμέρῃ· καὶ ὅσα ἐν ἐφέσῳ διήκνησται,
βέλτερον σὺ γινώσκεις.

Le Seigneur lui doit trouver misericorde vers le Seigneur en cette journeela : & tout ce en quoi il m'a serui en Ephese, tu le cognois tre bien.

ב

1 אֵת הַכִּיל בְּרִי אֶתְחִיל
בְּטִיבוֹתָא בְּנִשְׁוֵעַ מְשִׁיחָא :

Tu dunque, figliuol mio, fortificati ne la gratia che è in Christo Iesus.

ב
1 וְאַתָּה בְּנִי חֵזַק וְאַמֵּץ בְּתַחֲנִת
יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ :

Tu pues, hijo mio, es fuerçate en la gracia que es en el Christo Iesus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.
Σὺ δὲ ὡς τὸν μου, ἐνδυναμῶ
ἐν τῇ χάριμα τῇ ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ.

Toi donc, mon fils, sois fortifié en la grace laquelle est en Iesus Christ.

2 וְאֵלֶּיךָ דְשִׁמְעִיתָ מִנִּי בְּדֵר
סִדְרָא שְׁנֵאָה הֵנוּ אֲנִי
לְאַנְשֵׁי מְהִימְנָא אֵלֶיךָ
דְּמִטְיָא בְּאִדְרֵיהוֹן אֶת
לְאַחֲרֵנָא לְמַלְכוּ :

Equelle cose che hai sedite a me per molti testimonij, commettile ad homines fedels, che siano sufficienti ad insegnarle ancor a gli altri.

2 וְאַחֲרֵיכֶם אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ
מִמֶּנִּי בְּעֵזֶה רַבּוֹת אִתְּם הִפְקֵד
כָּלֵךְ לְאַנְשִׁים נְאֻמִּים אֲשֶׁר יִשְׁוֹ
לְהֵם לְלַמֵּד אַחֲרֵים :

Y lo que has oydo de mi entré muchos testigos, esto encarga a los hombres fieles que seran idoneos para ensennar tambien a otros.

2. Καὶ ὡς ἡκούσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἰκανοὶ ἐσονται καὶ ἑτέρας διδάσκειν.

Et les choses que tu as entendues de moi entre plusieurs testmoins commetteles à gens fideles, qui seront suffisans pour enseigner aussi les autres.

3 וְסִדְרָא בִּישְׁתָּא אֵת
פְּלִחָא טַבָּא דְיִשׁוּעַ מְשִׁיחָא :

Tu dunque supporta le afflizioni, come buon soldato di Iesus Christo.

3 וְאַתָּה חִזַּע וְלֹא תִיעַף כְּמוֹ
אִישׁ חֵיל הַגִּלְהָם מְלַחְמוֹת יִשׁוּעַ
הַמְּשִׁיחַ :

Y tutrabaja como fiel soldado de Iesus el Christo.

3. Σὺ δὲ ὡς κακασπῆυσον, ὡς καλὸς στρατιώτης Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Toi donc endure travaux comme bon soldat de Iesus Christ.

4 לֹא אֶנֶשׁ פֹּלַח וּמִתְפַּדֵּר
בְּעִבְדוֹתָא דְעִלְמוֹא דְיִשְׁבֵּר
לְהוּמוֹ דְּנִיבְהִי :

Ninno che s'escersi la militia, s'impaccia ne gli affari del la vita: a fin di piacere a colui che l'ha eletto per soldato.

4 אִישׁ מְלַחְמָה יֵצֵא צָבָא אֵינְנוּ
מִתְעַרְבִּים בְּמַעֲשֵׂי חַיִּי לְמִצָּא חֵן
בְּעֵינֵי סִדְנֵי :

Ninguno que milita, se embaraca en negocios del figlo por agradar a aquel que lo tomó por soldado.

4. Οὐδεὶς στρατιώτης ἐμπλέκεται τῇ βίῃ πραγμάτων, ἵνα τῷ στρατολογήσῃ αἰρίσῃ.

Nul qui va à la guerre ne s'empesche des affaires de cette vie: afin qu'il plaise à celui qui l'a enrollé pour la guerre.

5 וְאִן מִתְפַּתֵּשׁ אֶנֶשׁ לֹא
מִתְפַּלֵּל אִן בְּנוֹמִיסָה לֹא
מִתְפַּתֵּשׁ :

Esse ancora alcun combatte, non è incoronato, se non ha legitimamente combattuto.

5 וּכְכֵּן אֲשֶׁר נִאָּחַק אִישׁ אֵינְנוּ יִקַּח
נֶצֶחַו אִם־לֹא כְחָק יִאָּחַק :

Y aun tambien el que pelea, no es coronado, sino vuire peleado legitimamente.

5. Ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τις, ὡς σφαιρῶν καὶ ἄν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ.

Pareillement si quelqu'un combat en lice, il n'est point couronné, s'il n'a combattu deuenement.

6 לְאַבְרָא דְלֹאֵא וְלֹא לֵה
דְּחִדְמָא מִן פֶּאֶרְוִהִי י
יִסְתַּבֵּר :

Bisogna che s'agricoltore s'affatichi prima che pigli de frutti.

6 אִישׁ הַלְבָּדָה יִשְׁוֶה לֹא
בְּרִאשׁוֹנָה לְקַחַת מִפְּרִי :

El labrador para recibir los frutos, es menester que trabaje primero.

6. Τὸν καλλιεργῶν τὸν ἀγρὸν οὐκ ἀπὸ τῶν καρπῶν μετ' ἀλαμδάνην.

Il faut que le laboureur en travaillant premierement, recueille puis apres les fruits.

7 אֶסְתַּבֵּל מִדֵּם דְּאִמֵּר
אֵנָּה וְתִלְלָה לָךְ מְרוֹן חֲכָמָתָא
בְּכָל מִדָּה :

Intendi la cose ch'io dico : e il Signore ti dia in tutto le cose intellesse.

7 חֲבִין מִה מְדַבֵּר אֲנִי כִּי־יִתֵּן
לָךְ יְהוָה חֲכָמָה בְּכָל דְּבָרִים :

Entiendelo que digo, que el Sennor redará entendimiento en todo.

7. Νοῦ δὲ λέγω, δόξῃ γάρ σοι ὁ κύριος συνέσται ἐν πάσι.

Considere ce que le di : & le Seigneur te doint entendement en toutes choses.

CAP. I.

18. Der ihu Dominus invenire misericordiam à Domino in illa die. Et quanta Ephesi ministravit, tu melius nosti.

The Lord graunt unto him that he may finde mercie with the Lord at that day / and in how many things he hath ministered unto me as Ephesus / thou knowest very well.

CAP. II.

TV ergo fili mi, confortare in gratia, quæ est in Christo Iesu.

Thou therefore my sonne / be strong in the grace that is in Christ Iesus.

2. Et quæ audisti à mepe, multos testes, hæc commenda fidelibus hominibus, qui idonei erunt & alios docere.

And what things thou hast heard of me / by many witnesses / the same deliver to faithful men / which shall be able to teach othér also.

3. Labora sicut bonus miles Christi Iesu.

Thou therefore suffer affliction as a good soldier of Iesus Christ.

4. Nemo militans Deo implicat se negotiis secularibus: ut ei placeat cui se probavit.

No man that warreth / entangleth himselfe with the affairs of this life / because he woulde please him that hath chosen him to be a soldier.

5. Nam & qui certat in agone: non coronatur nisi legitime certaverit.

And if any man also strive for a mastery / he is not crowned / except he lawfully have fought.

6. Laborantem agricolam oportet primum de fructibus percipere.

The husbandman must labour before he receive the fruites.

7. Intellige quæ dico: dabit enim tibi Dominus in omnibus intellectum.

Consider what I say: and the Lord shall give thee understanding in all things.

Das I. Capitel.

18. Der HERR gebe im / daß er finde barmhertzigkeit bey dem HERRN / an jenem tage. Und wie vil er mir zu Epheso gedienet hat / weißest du am besten.

HERR HERR giffue / achand land finde barmhertzigheid hoff HERR HERR / paa den dag. De huor meger hand nente mig i Epheso / der ver se du best.

Das II. Capitel.

SO sey nun starck / mein Sohn / durch die gnade inn Christo Jesu.

Saa ver nu sterck min Son / forme delst den Naamen des Christu Ihesu.

2. Vnd was du von mir gehöret hast durch vil Zeugen / das befihl treuen Menschen / die da tüchtig sind auch andere zu lehren.

De huad som du haaffuer hoert aff mig forme delst mange Vidne / der befale tro Menniske / som ere duellig / at oelaa lære andre.

3. Leide dich als ein guter Streitter Jesu Christi.

Haft med lidelse som en god Ihesu Christi Stridmand.

4. Kein Kriegsmann flieht sich im händler der nahrung / auff daß er gefalle dem / der in angenommen hat.

Ingen Stridmand befatter sig mer nogen handel om sin næring / at handland behage den / som han nem anamme.

5. Vnd so jemandt auch kämpffet / wird er doch nicht gekrönet / er kämpffe denn recht.

De der som nogen oestridder / saa bliffuer hand icke dog krønnet / uden hand strider rettelige.

6. Es soll aber der Ackerman / der den Acker bauet / der fruchte am ersten genießen.

Den Plowmand / som forarbejder ageren / hand skal først nyde Frueten.

7. Mercke was ich sage. Der HERR aber wirdt dir inn allen dingen verstand geben.

Merck / huad ieg siger / De HERR HERR skal giffue dig forstand i alletting.

Kapitola I.

18. Daj gemu Pan nalez nauti Milosrdenstwi od Pana w ten den. Alterak mnoho posluhowal mnz w Effezu / ty lzye wiss.

Nlech mu to Pan daj / aby nas lazil milosrdzie v Pana w on dzen / a ty leply wiesil o mowies le v sluhowal w Effezie.

Kapitola II.

Wotoz ty Synu mlg / posolnij sebe w milosii tto rlg gest w Kryptu Gzysst:

Ty tedy synu moy badz w mocnon przez lask / ktora jest w Krystusie Jezusie.

2. A coz gsy stychal odemne strze mnoze swedly / poruciz to lidem wernym / ktoryz hodynt budan y gine vltit.

A ty rzeczy ktorez stychal odemne nierzyc wola swiadkow / rozuczay wiercym ludziam / ktorez tez bda godni ku naucejmu in / stch.

3. Pracuj jako dobry Ry / tiz Krysta Gzysst.

Atak ty ciery wst taku dobry zolnierz Jesu Krystosow.

4. Zaden kdoz bahu Kott / tuge / nepleie se w swetste jim / nosti a obchody / aby se libil tomu / komu se w sluzbu oddal.

Zaden kto y walczy nie w. Nie sie sprawami izwota / aby sie temu podobal ktory go obratua rykus swo.

5. Neb kdoz bonuge w bogi / nehywa Korunowan / let bu / de statecne bopowati.

A iesliby kto tez walcyl / nie bywa Korunowan / iesliby pryz / stoynte nie walcyl.

6. Pracowitj wort / muss nappw / swych aurod gisli.

Musi oracz prwy robic / niz owocow pozjwac.

7. Rozumij co prawdm / dat zagist tobt Duch we wsem rozum.

Obaczay ty rzeczy ktoremos wse / a Pan nierz robie dawu we wsem wy rozumienie.

ב

8 אַתְּדַבֵּר לְיִשׁוּעַ מְשִׁיחָא
דְּקָם מִן בֵּית מִיתָא הוּ
דְּאִיתְנָהּ מִן נִרְצָא דְּנִיר
אַיִךְ אֲנִיגְלִיו דִּילִי :

Ricordati che l'ass. Christo è risuscitato da morte fatto del seme di David, secondo il mio Evangelio.

9 דְּבִה סְבַל אֲנָא בִּישְׁתָּא
עַד מָא לֹאסוּרָא אִיךְ עֲבַד
בִּישְׁתָּא אֲלֵי מְלָתָה
דְּאִלְהָא לֹא אֲסִירָא :

Nel quale io patisco de mali infiniti ad esser legato, come malfattore: ma la parola di Dio non è per me legata.

10 מְטוּל הָנָא בְּלִמְדָּם
מְסִיבֵר אֲנָא מְטוּל גְּבִינָא
דְּאִיךְ רִבּוּן יִשְׁכַּחוּן חִינֵי
בְּנִשְׁוֹעַ מְשִׁיחָא עִם שׁוֹכְחָא
דִּלְעָלָם :

Per questo io sofferto tutte le cose per amor de gli eleris acciache ancora essi con segnano la salute che è in Christo l'ass. con gloria eterna.

11 מְחִימָנָא הִי מְלָתָה
אוּ צִיר מִיתָן עֲמָה אִיךְ ע
עֲמָה נִחָא :

Questa è parola certa, che se noi siamo morti con lui, viviremo etiamdo con lui.

12 גִּבּוּן נְסִיבֵר אִיךְ נִמְלֵךְ
עֲמָה אוּ דִין נְבִסֵּר בְּהָ אִיךְ
הוּ נְכַבֵּר בּוּ :

Se noi offeriamo, aucti con lui regnaremo: se noi lo neghiamo, egli ancora negarà noi.

13 גִּבּוּן לֹא נְחִימוּן בְּהָ הוּ
בְּהִימְנוּתָה מְקוּנָא דִּנְכַבֵּר
צִיר בְּנִבְשָׁה לֹא מְשַׁבַּח :

Se noi siamo increduli, egli rimane fedele: negar non può se stesso.

14 הָלִיו חִינֵי מַעְהָד לְהוּן
וּמַסְהָד קִדְם מִדּוּ דִּלְעָלָה
נְהוּן מְתַרְחִין בְּמַלְאָה דִּלְעָלָה
יִתְחַן לְסוּתְפָנָא דְּאִילִין
דְּשִׁמְעִין לְהוּן :

Ricorda queste cose, protestando dinanzi al Signore, che non combastano di parole: sicche à niente è utile, ma è à sommarimento di quelli che odeno.

ב

8 זְכֵרָה בִּי־יִשׁוּעַ מְשִׁיחָא קָם
מִמֵּתִים מְוִרַע דִּינָא בְּבִשְׁוֹרְתִי :

Acuerdate que Iesus el Christo resuscitó de los muertos, el qual fue de la simiente de David, conforme à mi Euangelio:

9 אֲשֶׁר בְּהָ יִוָּעַ אֲנִי עַד־
הָאִסוּרִים כְּפִעַל אִיךְ דְּבַר
אֱלֹהִים לֹא אִסוּר הוּא :

Por lo qual soy fatigado hasta las prisiones como mal hechor: mas la palabra de Dios no está presa.

10 עַל־כֵּן סוֹבֵל אֲנִי כָל כְּעִבּוֹר
הַבְּחִירִים אֲשֶׁר גָּם הָמָּה יֵאָחֲזוּ
אֶת־יִשׁוּעָה אֲשֶׁר הִיא בִּישׁוּעַ
מְשִׁיחָא בְּכַבֵּד לְעוֹלָם :

Portanto todo lo sufro por amor de los escogidos, para que ellos tambien consigan la salud que es en el Christo Iesus con gloria eterna.

11 גִּבּוּן הַדְּבַר אֲנִי מִתְנַו עִמּוֹ
כִּי־גָם גְּחִיָּה עִמּוֹ :

Palabra fiel. Que si somos muertos con el, tambien viviremos con el.

12 אֲנִי נִתְעוֹדֵד גָּם גְּמִלְךָ אֲנִי
נְכַחֵשׁ גָּם הוּא יְכַחֵשׁנוּ :

Si suffrimos, tambien reynaremos con el. Si negaremos, el tambien nos negará.

13 אֲנִי לֹא נִאֲמִין הוּא גִּבּוּן
לְעוֹלָם כִּי־לֹא יוֹכֵל לְכַחֵשׁ אֶת־
נַפְשׁוֹ :

Si fuéremos infieles, el se queda siempre fiel: no se puede negar à si mismo.

14 אֶת־הָאֱלֹהִה הוֹכֵר וְהָעֵד לְעֵינֵי
יְהוָה אֱלֹהִים לֹא לְרִיב בְּעִלְלָה
הַדְּבָרִים לְמֵאֻמָּה לֹא יוֹעִיל
כִּי־אֲנִי לְהִמְכַּח הַשּׁוֹמְעִים :

Esto aconseja protestando delante del Señor. No tengas contienda en palabras, que para nada aprouecha, antes transforma à los oyentes.

ג.

8. Μνημόνευε ἰησοῦν χριστὸν ἡγερ-
θέντα ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος
δαυὶδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου.

Aye souvenance que Iesus Christ est resuscité des morts, estant de la semence de David, selon mon Euangile.

9. Ἐν ᾧ καὶ παθὼν μέγας δις μὲν,
ὡς κακὸν ἔργον· ἀλλ' ὡς λόγος· τὸ
ἔσθ' ἐ δέδοται.

Auquel l'endure travaux iusqu'aux liens, comme mal-facteur: mais la parole de Dieu n'est point liée.

10. Διὰ τῆς πάντας ἀπομιμνήσκου
διὰ τῶν ἐκλεκτῶν, ἵνα καὶ αὐτοὶ
σωθῇσιν τυχεύοντες τῆς ἐν χριστῷ
ἰησοῦ, κατὰ δόξης αἰωνίου.

Pour ceste cause souffre-le toutes choses pour l'amour des elects, afin qu'eux aussi obtiennent le salut qui est en Iesus Christ, avec gloire eternelle.

11. Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ σὺ ἀπο-
μιμνήσκῃ, καὶ σὺ ζήσῃ μετ' αὐτοῦ.

Cette parole est certaine: que si nous mourons avec lui, nous vivrons aussi avec lui:

12. Εἰ ἀπομιμνήσκῃ, καὶ σὺ κοινά-
σῃ αὐτῷ· εἰ ἀρνήσῃ, καὶ αὐτὸς ἀρ-
νήσεται ἡμᾶς.

Si nous souffrons avec lui, nous regnerons aussi avec lui: Si nous le renions, il nous reniera aussi:

13. Εἰ ἀποστῇς ἀπ' αὐτοῦ, ἐκείνῳ· τοιοῦ-
τος ἐστί· ἀρνήσεται αὐτὸν· καὶ διώσει
αὐτόν.

Si nous sommes desloyaux, il demeure fidele: il ne se peut renier soi-mesme.

14. Ταῦτα ἀπομιμνήσκου διὰ μαρ-
τυρίαν· ἐνώπιον τοῦ κυρίου, μή
λογμαχῶν εἰς ἄδεν χρησίμους, ἐ-
πεὶ καὶ ἀπορρίπτεται τῶν ἀκούοντων.

Ramentoi ces choses, protestant devant le Seigneur qu'on ne debate point de paroles: qui est une chose qui ne revient à aucun profit, ains à la ruine des auditeurs.

ב

15 וְתַבְטֵל לֹךְ הַתְּקִים
נִפְשָׁךְ צְמִירָאִי קָדֹם
אֶלֶּהָ פִּלְחָאֵלָה בְּהִתְתָּא
דְּמִכְדּוּ תִרְצֵאִית מְלֵתָא
הַשְׁרָגָה:

Studiati di esser te stesso approvato a Dio, operare da non hauer vergogna, che parifica veramente la parola della Verità.

16 מִן מְלֵא סִדְקָתָא דְּלִית
בְּהִין חֲשִׁה אֲשִׁתָּא
יִתְרִאִיר צִיר יוֹסֵפִין עַל
רוֹשְׁעָהוֹן הִלְיוּ דְּעִנְיוּ בְּהִין:

Er affrena i gridi profani o vani per che profitavamo a maggior impietà.

17 וּמִלְחָמָא אִין חֲלִידָתָא
נִזְמָא תִּתְּחִיד בְּסִינָא
אִיתְּחִיד בִּין חֵד מְנַהוֹן
הַיִּזְמִנָּאֵס וְאַחֲרָנָה
בִּילִטּוֹס:

E il lor parlare mangiará come una gangrena: de iguali e Hymeneo e Phileto.

19 חֲלִין דְּטַעוּ מִן שְׂרָא
כִּד אֲמִידוֹ דִּקְמִתָּא דְּמִיתָא
הוּת לֵה וְהִימְנִתָּא דְּאֲנֵשׁ
אֲנֵשׁ מִהֲפִכּוֹ:

Iguale hanno deviato da la Verità, dicendo la reſurrectione effer gia fatta, e ſouverti ſono la fede d'alcuno.

19 שְׂתִּתְּחִיד בִּין שׁ
שְׂרִידָתָא דְּאֵלֵּהָ קִימָא
הִי וְאִית לֵה חֲתִמָּא הִנָּה
וְיָדַע מִדָּנָה לֵאחֲלִין דְּדִלְהָ
אֲנִין וְיִבְרִיחַ מִן עוֹלָא כֹּל
דְּקָרָא לְשִׁמְיָה דְּמִדְּרִיָּה:

Nondimeno il fondamento di Dio ſta fermo, che ha queſto ſigillo: il Signore ha conſecrato quei che ſon ſuoi, e partaſi da l'iniquità chiunque inuoca il nome di Chriſto.

20 בְּבִיתָא דִּין רִבָּא לֵא
הוּא מִאֲנָה דְּדִחְבָּא כֹּל חֵד
אִין דְּסִאמָא אִית בֵּה אֶלָּה
אִין דְּקִיסָא אִין דְּפִרְקָא
מְנַהוֹן לֵא אִין קָרָא וּמְנַהוֹן
לְעִנְיָה:

Hor in una gran caſa non ſe ſono ſolamente de vaſi d'oro & d'argento, ma ancor de legno & de terra: & altri ſe ne ſono ad honore, & altri a diſhonore.

ב

15 וְנִרְאֵתָ לִיסָד אֶת־נִפְשָׁךְ
לְאִבּוֹ בְּחוֹ לְאֵלֹהִים לְפִנְעֵל לֵא
יְבוֹשׁ לִישָׁד אֶת־דְּבַר אִמָּת:

Procura con diligencia preſentarte a Dios aprouado como obrero, que no tiene deque avergonſarſe, que traça bien la palabra de verdad.

16 מִהֲבֵל וְשׁוֹא עֲלִילוֹת הַדְּבָרִים
הַשְׁמֵר לָךְ כִּי־לִבָּת יִגְבּוּ בִּירְאָה
יְהוָה:

Mas los profanos y vanos clamores cuita, porque muy adelante yran en la impiedad.

17 וְדְבָרִים פִּתְחָתָהּ הִיא אִישָׁר
פִּשְׁתָּהּ חֲמַת עֲכָשׁוֹב פִּתְחָתָהּ שְׂפִתָּיָהּ
כְּמוֹתָם הוֹמָנָאֵס וּפִילִטּוֹס:

Y la palabra de ellos cunde como cancer: de los quales es Hymeneo y Phileto:

18 אִישָׁר תַּעֲלֵ מִדְּרָךְ אִמָּת לְאִמְר
כִּי־גַם עֵת הַחַיָּה הַתְּקוּמָה וְדָחָה
דְּחֵי רַבִּים לְנִפְל מִאֲמוּנָה:

Que ſe han deſcaminado de la verdad, diciendo, Que la reſurreccion es ya hecha y traſtornaron la fe de algunos.

19 אִין יִסּוֹד מוֹסָד מוֹסָד
אֵלֹהִים הַמִּאֲמִין לֵא יְחִישׁ רִשָׁה
לֹךְ חוֹתֵם הִזֵּה יוֹדַע יְהוָה אֶת־
יִרְאֵיוֹ וְיִסּוֹד מַעוּזוֹ כֹּל אִישָׁר
יִקְרָא בְּשֵׁם הַמְּשִׁיחַ:

Mas el fundamento de Dios eſtá firme, el qual tiene eſte ſello, Conoce el Señor los que ſon ſuyos, Aparteſe de iniquidad todo aquel que inuoca el nombre del Chriſto.

20 וּבְבִית גָּדוֹל לֵא יֵשׁ לְבָדוֹ
כֹּלִי וְהֵב אִין כֶּסֶף כִּי־גַם
כֹּלִי עֵץ וְכֹלִי יוֹצֵר נִאחֲדִים לְכְבוֹד
נִאחֲדִים לְבִשְׁנָה:

Empero en la grande caſa, no ſolamente ay vaſos de oro y de plata, mas aun de madera y de barro: Y aſi miſmo vnos para honrra, y otros para deſhonrra.

6.

15. Σπουδάσων στεαυτὸν δόκιμον
ἐργασῆσαι τὸ θεῖον, ἐργάτην ἀνα-
παιγνύοντι, ἐξοστῆμον αὐτῷ τὸν λό-
γον τῆ ἀληθείας.

Estudie toi deta recadre approuvé à Dieu, ouvrier ſans reproche, détaillant drouement la Parole de verité.

16. Τὰς δὲ βεβήλους καὶ κενὰ φωνίας
ἐπιμαίνου· ὅτι πλεῖστον γὰρ ὁ πο-
πῶν ἀποστρέφεται.

Mas reprimeles vaines & profanes criettes: car elles paſſeront plus auant en impiété:

17. Καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γαί-
γεναια νομῶν ἐξῆλ, ὡν ἐστὶν ὑμῆμε-
ος καὶ Φιλητός.

*Et leur parole rongera comme gan-
grene, d'entre leſquels ſont Hymenee & Philete:*

18. Οἵτινες ἐπὶ τῷ ἀλήθειαν ἡ-
συχασαί, λέγοντες τῷ ἀνάστασιν
ἡδὴ γεγενῆσθαι, καὶ ἀναστρέψουσι τῷ
τινὸν πίστιν.

*Qui ſe ſont deſuoyés de la verité, en diſant que la reſurrection eſt deſia aduenue, & reconſent la foy de quel-
ques uns.*

19. Ὁ μὲν οὖν στερεὸς θεμέλιος τὸ
θεῖον ἔσται, ἔχων τῷ σφραγίδος
παύτῳ· ἔγωγε κύριος τῶν ἐν-
αὐτῷ καὶ ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας
πᾶς ὁ ὀνομαζῶν τὸ ὄνομα (χριστοῦ.)

*Toutesſois le fondement de Dios, demeure ferme, ayant ce ſeau, Le Sei-
gneur cognoitſt ceux qui ſont ſiens: &c,
Quiconque inuoca le Nom de Chriſt, qu'il ſe retire d'iniquité.*

20. Ἐν μεγάλῃ οἰκίᾳ οὐκ ἐστὶ μόνον
σκεύη χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ, ἀλλὰ
καὶ ξύλινά, & ἄλλα, καὶ ἄλλα
εἰς τιμὴν, ἀ καὶ εἰς ἀτιμίαν.

*Oren une grande maiſon il n'y a pas ſeulement des vaiſſeaux d'or & d'ar-
gent, mais auſſi de bois, & de terre, les
vos a honneur & les autres a deſhon-
neur.*

CAP. II.

15. Sollicitè cura teipsum probabilem exhibere Deo, operarium inconfusibilem, rectè tractantem verbum veritatis.

Study to shew thy selfe approued vnto God / a workeman that needeth not to bee ashamed, trauailing the worde of trueth aright.

16. Profana autem & inani loquia deuita, multum enim proficiunt ad impietatem.

Stay prophane & vaine babblinge for they shall increase vnto more vngodlinesse.

17. Et sermo eorum ut canter serpit: ex quibus est Hymeneus & Philetus.

And their worde shall creepe as a canker: of which sort is Hymeneus and Philetus.

18. Qui à veritate exciderunt, dicentes resurrectionem esse iam factam, & subverterunt quorundam fidē.

Which as concerning the trueth haue crept / saying that the resurrection is past already / and haue destroyed the faith of certaines.

19. Sed firmum fundamentum Dei stat, habens signaculum hoc. Cognovit Dominus qui sunt eius, & discedat ab iniquitate omnis qui nominat nomen Domini.

But the foundation of God remaineth sure: and hath this seale: The Lord knoweth who are his: and let euery one that calleth on the Name of Christ depart from iniquitie.

20. In magna autem domo, non solum sunt vasa aurea & argentea, sed & lignea & fictilia: & quædam quidem in honorem, quædam autem in contumeliam.

Notwithstanding in a great house are not onely vessels of gold and of siluer: but also of wood and of earth: and some for honoer / and some vnto dishonour.

Das II. Capitel.

15. Beseuffige dich Gott zu erzeigen einen rechtschaffen vnd vnsträflichen Arbeiter / der da recht theile das Wort der warheit.

Der stitig til arbeuife dig en reeffindig oc vstraffeligg Arbejdere saar Gud / som rettelige deile sandheds ord.

16. Desß vngesllichen losen geschwähß einschlage dich / den es hilffte vil zum vngöttlichen wesen.

Holt dig fra den vaandelige løse snæck / thi hand hielper megen til it vngudeligg væsen.

17. Vnd se wort frisset vmb sich wie der Krebs / vnter welchem ist Hymeneus vnd Philetus.

De beris ord æder omkrings sig lige som en krebs / ibland huller Hymeneus er / oc Philetus.

18. Welche der warheit gefehlet haben / vnd sagen: Die Auferstehung sey schon geschehen / vnd haben etlicher glauben verkehret.

Hvilckeder sendel Sandhed / oc siger at Opstandelsen er allerede steet / De haaffue foruort nogle fra Troen.

19. Aber der veste grund Gottes bestehet / vnd hat diesen Eigel / Der HERR kennet die seinen / vnd es trete ab von vngerechtigkeit / wer den Namen Christi nennet.

Men Guds faste grunduol er stadig / oc haaffuer denne Besælling: HERREN kender sine / oc hvo som kender Christi Naam / hand skal traade fra vret / serdigheb.

20. Inn einem grossen Hause aber sind nicht allein güldene vnd silberne gefässe / sondern auch hülzerne vnd irdische / vnd etliche zu ehren / etliche aber zu vnehren.

Der ere icke aleniste lar aff Guld oc Sølsf / it stort huff / men oc saa aff træ oc iord / oc nogle til ære / oc nogle til vanære.

Kapitola II.

15. Pilnit sam o sobier męz pę: / i / aby serwydal Boga iustie: / nębo dęlniża / tak aby nębył / hanby hoden / prawe je obija: / ge o Ciowem prawdy.

Pilnuy tego abyś sie stał w Do: / świadcenym Boga roboruścim / i: / orybyś sie nie w: / tydził / y Kto: / rybyś prawie bęsował / łowe prawdy.

16. Wryłch pał a mar: / nęch kęci waruoz si / nębo / welmi posłuhugli t bejbojnos: / si.

A sprosaego wołania o rzeckach / nęczemnych powoćci: / gay / bo da: / ley porożie tu w: / kęsz niepoboż: / nosci.

17. A kęł gegich walo Kaf: / ten nęduż rozgłiśdā se: / a kę: / ręchjęto gęst Hymeneus / a Fi: / letus.

A męwa ich wada sie łafoby / pękicłay bęzi / y Kto: / rybyś ięst / Hymeneus y Philetus.

18. Kęcijs gśau od Prawdy / wnpadli / prawijce / kęby se gęł / a / mrtwęch wstāni siato / a pę: / wręlli nękieręch Wjiru.

A Kto: / ry od prawdy odstęzeli / si / powiećci: / ac iż ięst / zjśbalo sie / mrtwęch wstāni: / y podwiećci: / a wiaćci nękieręch.

19. Ale zjśklad Bōżi ten: / prawne siozi niage za znamo: / niż toto / Bnāt Pān kęcijs / gśau gębo. A Bōżup od nę: / prawosłi kęsz / kęoz wjywa / Gmęno PAnt.

A wśkajie mochny sioł gęnat / Bōży marac te pęćci: / Bnāt Pān / Kto: / ry sa tego. A / Kęch obśtapi / op nęsprawiećliwosć wśkicłi: / Kto: / ry wjywa intenciā Krysłofowego.

20. W domu pał welikim / ne toliśo gśu nādobył Głack a / Gęcijsbrnē / ale toliś Hmęnnē / a dęwēnnē: / a nękierę zagiśi / te ci / a nękierę potupę.

Przytem w wielkim domu nę: / tyłko sa naczyńia złota y srebro: / ale też drzewiane y gliniane / A / nękierę tu wejściwość drugie sa: / sic tu zelżywość.

ב

21. און אנש הקיל ידבא
גפשה מן הלוי הנא מאנא
דבנא לאימנא דענהו
לחושחא דמדה נמטיב
לכל עבד טב :

*Se alcuno dunque si purgare da que
sto coso, farà questo sacrificio ad honore,
che utile al Signore, preparato ad ogni buo
na opera.*

22. מן פלהין דתתנא
דטליתותא צדוק ודבט פתר
באננתא דהימננתא
דחבא ושלמא עם אילין
דקביו למכו פלכא דכנא :

*Puggi ancora i desiderij giovanili, e
segua la giustizia, la fede, la charità, la
pace con tutti quelli che amano al Si
gnore con puro cuore.*

23. דרגא סבלא אילין
דדלא מרדו אננו אשתאל
מנהון דע אננת צר
דתכתשא מולדיו :

*Eschiva le folle questioni che son sen
za instruzione: sapendo ch'elie generano
combattimenti.*

24. עבדה דיו דמכו ל
חכב למתכתש אלא
דיתנא מפיר לנת כל נש
ומלכו ונעירא דוניה :

*E il servo del Signore non dee com
battere, ma esser mansueto verso tutti, an
te ad insegnare, che sopportar pacatamente
malvagie.*

25. דיתנא דנא לאילין
דמתחרין לקובלה
במפוכותא דלמא ית
להון אלהא תכבתא
דדעון שרנא :

*Insegnando con mansuetudine quelli
che hanno altro sentimento per vedere, se
mai l'idolo concedesse loro che si ravvege
gano, per conoscere la verità.*

26. דנעדהון נפשהון
ויפרקו מן פחה דסטנא
דבה אמת צידו לצבנה :

*E che seppati del lazzo del diavolo,
essendo da lui tenuto preso, annodano per
fare la volontà di quello.*

ג

1. דנא דיו הוירא ידע
דביופתא אמתנא יאתון
וכנא קשנא :

*Hor sappi questo, che ne gli ultimi gi
orni sopravveranno tempi periculosi.*

ב

21. ואם איש יטהר את-נפשו
מאלה יהיה כלי לכבוד גקדש
ומזעיל לבעל הבית לכל
מעשה טוב נכון :

*Antique el que se limpiare de estas cosas, será
vaso para honra sanctificado y vtil para los vso
del Sennor, y aparejado para toda buena obra.*

22. מפני מאני חנצרים ברה
לך ודבא אחרי צדקה אמונה
אהבה שלום עם אשר קוראים
את-יהוה בלב טהור :

*Item huye los deseos juveniles, y sigue la
justicia, la fe, la charidad, la paz, con los que in
vocan al Sennor con limpio corazón.*

23. קושיות ובקרות כסילות
אשר בלי מוסר סור מהן ידע
כי מולידות מדיבות הנה :

*Empero las questiones locas y sin sabiduria
defecha, sabiendo que engendran contiendas:*

24. ולעבד אדניו לא ישוה לו
להלחם כי אם להוחרו ענו אל
כלם איש למודים וארך אפים :

*Que el servo del Sennor no es menester que
sea litigioso, sino manso para con todos, apro
para enseñar, sufrido:*

25. בענוה מיסר את-מתקוממיו
אם יתן להם אלהים את-תשובה
לדעת אמת :

*Que con mansedumbre enseñe a los que re
siste: si por ventura Dios les de que se arrepien
tan y conozcan la verdad:*

26. ולשוב להקיץ אל-נפשם
מפוקשי השטן אשר בם גוקשו
כרצון נפשו :

*Y se conuertá del lazo del diablo en que estan
captiuos, a hazer su voluntad.*

ג

1. וזאת הדע כי באחרית הימים
תבואנה רעות עתים :

*Esto empero sepas que en los postreros dias,
vendrán tiempos peligrosos.*

ג

21. 'Εάν τις τις καθαρίσῃ ἐαυ
τὸν ἀπὸ τῶν ταύτων, ἁγιασθήσεται
ἐν τοῦ κυρίου, ὡς ὅτι
ἐκείναις εἰς τὸν κύριον ἀγαθὴν
ἐργασίαν.

*Si queleun done se purifie, s'estant
separé de ces choses, il sera un vaisseau
sanctifié à honneur, & d'usage au Sei
gneur, & appareillé à toute bonne œu
re.*

22. Τὰς δὲ νῦν παρὰ τῶν νεότη
των φιλονεικίας, καὶ διδασκαλίας, καὶ
πίνων, ἀγῶνων, ἐξελθὼν μὲν τῶν ταύ
των καλῶς, ὡς καὶ ἐν καλῶ
ς καρτίᾳ.

*Fui aussi les deffs de jeunesse, &
pourchasse iustice, foy, charité, & pais
avec ceux qui invoquent de cœur pur
le Seigneur.*

23. Τὰς δὲ μαρὰς καὶ ἀπειρο
γίας ζητήσεως παραλίπῃ, εἰδὼς ὅτι γεν
νῶσι μάχας.

*Exrefete les questions folles, & qui
sont sans instruction, sachant qu'elles
engendrent débats.*

24. Διὸν δὲ κυρίου εὐδοὶ μάχα
σται, ἀλλ' ἢ πονεῖν εἰς τὸν κύριον,
διδασκῶν, ἀνέχων.

*Or ne faut-il point que le serviteur
du Seigneur soit debateur: ains qu'il
soit doux envers tous, propre à ensoi
gner, supportant patiemment les
mauvais.*

25. 'Εν πραότητι παροτρύνων τὰς
ἀντιδιανοήτους, καὶ τοὺς ἀν
οίς ὁ θεὸς μετανοίας εἰς ἀλήθειαν
ἀληθείας.

*Enseignant avec douceur ceux qui
ont sentiment contraire, pour essayez, si
quelquefois Dieu leur donnera repen
tance pour recognoître la verité:*

26. Καὶ ἀναστήσων ἐκ τῆς τῆ
διδασκαλίας παρὰ τῶν, ἐξωστῆ
αὐτὰ εἰς τὸ κέντρον τῆς πίστεως.

*Et qu'ils se refusent en sortant du
piège du diable, par lequel ils ont été
pris pour faire la volonté.*

Κ Ε Φ Α Λ. γ.

Τὸ δὲ γινώσκω, ὅτι ἐν ἡμέ
ραις ἡμέραις ἐσθυσίται καὶ
ἐκείναι.

*Or sache ceci, qu'ès derniers iours il
surviendra des temps facheux.*

א

2 ויהיו בני נשא רחמי
נפשחון ורחמא נפשחון
שבהנא רמא מנפשחון
דלאנשיחון לאמותיפישון
פפרי בטיבותא רשימא :

Pericliche gli uomini faranno amatori di se stessi, amari, arroganti, superbi, disprezzatori, disubbidienti ai padri e madri, ingrati, impuri.

3 אכלי הדא משעבדי
לרמא בצררמא סגני
שבתא :

Senza affettione, mangiatori di fede, calunniatori, senza temperanza, crudeli, odiatori del bene.

4 משלמא מסרהבא
חתימא רחמי ריגמא
טב מן חובה דאלהא :

Traditori, remeryari, alitieri, amatori de le voluttà, per che amatori de Dio.

5 דאית להון אסבמא
דחילת אלהא ומו חילה
דאלהא רחמיו והבמא
אמון דחוק אמון מנר :

Masendo apparenza di pietà, ma negando la verità di essa. Ristanti dunque da questa via.

6 מנחון אמון ציר הנון ד
מחלדיו גתבתא ושגיו
נשא דטמיו בחטה
ומחלדיו לרגמא מ
משחלבתא :

*Perche di questi son coloro che s'en-
trano per la casa, e fanno prigioni la don-
nicella, cariche di peccati, che son ma-
nate da varie concupiscenze.*

7 דבכל ובו לכו ומותא
לדעתא ושכרא למאמא
לא משבחון :

*Che sempre imparano, ma mai posson
venire a la cognoscentia de la Verità.*

8 איכנא דיו דתים ונבמא
קמו לוקבל מושא הכנא
אר הנון קמיו לוקבל
סנרא אנשא דמחל
רענחון וסליו מן
הימנותא :

*En el modo che Lameo e Iambres fa-
ro resistenza a Moyses, essi ancor questi
resistano a la Verità: buoni mas corrotti de
mente, riprenuti quanto a la fede.*

א

2 ביהיו האנשים אוהבי
נפשם אוהבי כסף גאלם הוללים
מחדפים ומגדפים אשר ילעגו
לאב ויכוזו ליקחת אים להשיב
דעה תחת טובה רשעים :

*Que aurá hombres amadores de si, auaros,
(cudiciosos,) gloriosos, soberbios, maldicien-
tes, de sobedecedores de sus padres, ingratos, im-
puros.*

3 אמים אשר ישלחו ידיהם
בשלומיהם ויחללו בדיהם
מכלימים בעטים אכזרים אנשי
בליעל :

*Sin affecto, desleales, calumniadores, destem-
plados, sin mansedumbre, sin bondad.*

4 מגלים סוד פושקים מפיהם
כל דבר חפצים בחפצם יותר
מחפוז באלהים :

*Traidores, arrebatados, hinchados ama-
dores de los deleytes mas que de Dios.*

5 אשר יש להם דמות ידא
אלהים אך את גבורתה מכחשם
ואשר פאלה סוד מהם :

*Teniendo el apparenzia de piedad, mas ne-
gando la efficacia de ella: y a estos evita:*

6 ומאלה היו אשר הולכים מבית
הבתה ושוכים את הגשים
המסבלות בחטאים הגשבות
בחאולת חליפות רבות :

*Porque de estos son los que se entran por las
casas, y lleuan captiuas las mugercillas, cargadas
de peccados, llevadas de diuerfas concupiscen-
cias:*

7 תמיד לומדות ובכל עלא לא
יכלות לבוא אל דעת אמא :

*Que siempre aprenden, y nunca pueden aca-
bar de llegar al conocimiento de la verdad.*

8 ובאשר דתו ואבירם קמו על
משה כן גם האלה מחקוממים
על האמת אנשים חסרי לב
סטים סודים פאמונה :

*Y de la manera que Iannes y Mambres resi-
stieron a Moyses, así tambien estos resisten a la
verdad: hombres corruptos de entendimiento,
reprobos acerca de la fe.*

א

2. Ἔσονται γὰρ οἱ ἀνδρες φι-
λαυτοί, φιλάργυροι, ἀλαϊνῆς, ὑ-
περήφαιοι, βλάσφημοι, γοιῦσι
ἀπὸ πατρὸς, ἀχάριστοι, ἀνόιστοι.

*Car les hommes seront amoureux
d'eux mêmes, avareux, vanteurs,
orgueilleux, diffamateurs, desobeissans
à pères & mères, ingrats, profanes.*

3. Ἀσέβητοι, ἀπειθοῦς, διαδόχοι,
ἀκαρεῖς, ἀτήμεροι, ἀφιλάργοι.

*Sans affection naturelle, sans loyau-
té, calomnieux, incontinentes, cruels,
haïssans les bons:*

4. Προδόται, ὑποκριταί, πτυ-
φωμένοι, φιλήδονοι μάλλον ἢ φι-
λόσοφοι.

*Traîtres, teméraires, enflés, ama-
oureux de voluptés plutôt que de Dieu:*

5. Ἐχόντες μόρφωσιν δικαιοσύνης,
πλὴν ὅτι διώκουν αὐτῆς ἡγεμῖνοι· καὶ
τὸ πῦρ ἀποτρέπου.

*Ayant l'apparence de piété, mais ay-
ant tenué la force d'elle: destournent-
toi aussi de telles gens.*

6. Ἐκ τούτων γὰρ εἰσι οἱ ἐνδύ-
νοντες εἰς τὰς οἰκίας, καὶ αἰχμα-
λωτεύοντες τὰς γυναῖκας πε-
πωρομένης ἀμαρτίας, ἀγόμεναι
ἐν τρυμαίαις ποικίλαις.

*Car d'entre ceux-ci sont ceux qui
se fourrent es maisons, & qui tiennent
captives les femmelettes chargées de
péchés, transportées par diuerses con-
cupiscences.*

7. Πάντοτε μαθητάνουσιν, καὶ μη-
δέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας
ἐλθεῖν δυνάμεναι.

*Lesquelles apprennent toujours, &
jamais ne peuvent parvenir à la cognos-
sance de vérité.*

8. Ὅντες τὸν Ἰωάννην καὶ Ἰάμβρε
ἀντίστησαν Μωϋσῇ, ὥτως καὶ
ἐστὶ ἀντίστησαν τῇ ἀληθείᾳ, ἀν-
θρώποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν,
ἀδύναμοι περὶ τὴν πίστιν.

*Et comme Iannes & Iambres ont
résisté à Moÿse, ceux ci pareillement
résistent à la vérité: gens du tout cor-
rompus d'entendement, reprouvés quant
à la foy.*

CAP. III.

2. Et erunt homines sciplos amantes, cupidi, elati, superbi, blasphemii, parentibus non obediētes, ingrati, scelesti.

Formen halbe louers of their own scilicet: concupiscent / proud / cursed / blasphemers / disobedient to parents / unthankfull / unholly.

3. Sine affectione, sine pace, criminatores, incontinentes, immites, sine benignitate.

Without naturall affection / true / breaters / false accusers / intemperate / fierce / desirers of them which are good.

4. Proditores, proterui, tumidi, & voluptatum amatorum magis quam Dei.

Traitours / headie / high minded / lovers of pleasures more then louers of God.

5. Habentes speciem quidem pietatis, virtutem autē eius abnegantes. Et hos devira.

Having a shew of godlines / but have denied the power thereof / mine away therefore from such.

6. Ex his enim sunt qui penetant domos: & captivas ducunt mulierculas oneratas peccatis, quae ducuntur variis desideriis.

For of this sorte are they which creep into houses / and leade captive simple women / laden with sinnes / and led with divers lusts.

7. Semper discētes, & nunquam ad scientiam veritatis pervenientes.

Which women are ever learning / and are never able to come to the knowledge of the truth.

8. Quemadmodum autem Iannes & Mambres resistunt Moysi, ita & hi resistunt veritati, homines corrupti mente, reprobi circa fidem.

And as Iannes and Jambres withstood Moyses / so do these also resist the truth / men of corrupt mindes / reprobate concerning the faith.

2. An Timotheum.

Das III. Capitel.

2. Denn es werden Menschen sein / die von sich selbst halten / geizig / ruhm rätig / hoffertig / lästerer / den Eltern ungehorsam / vndanckbar / ungeistlich.

Ibi der stulle vere Kennisse / som holde aff sig self / Gerig / Stortalende / Hoffertige / Bespaaetere / Foreldrene wylidige / Wacknemmelige / Waandelige.

3. Störrig / unversöhnlich / schänder / vnkeusch / wilde / vngütig.

Stärlige / Wforligelige / Stendere / Wylste / Bilde / Banarrige.

4. Verräther / freier / aufgeblasen / die mehr lieben wollust denn Gott.

Forredere / Forredelige / Dylasde / Som mere elste vellyst end Gud.

5. Die da haben den schein eines Gottseligen wesen / aber seine krafft verlaugnen sie. Vnd solche werde.

Som haffnet Gudelige wesen anseelse / men de nekte krafft der aff / Ily oc saa saadane.

6. Auß denselbigen sind / die hin vnd her in die Häuser schleichen / vnd führen die Weiblein gefangen / die mit sünden beladen sind / vnd mit mancherley lusten fahren.

Aff de samme ere / de som løbe her oc der i Huse / oc føre Quindeme fangne / Som ere besvarede med Synd / oc fare med allehonde lyst.

7. Lernen immerdar / vnd können nimmer zur erkenntnis der warheit kommen.

De lære altid / oc kunde altid komme til Sandheds bekendelse.

8. Gleichet weise aber / wie Jannes vnd Jambres Mosi widerstünden / also widerstehen auch diese der Wahrheit. Es sind Menschen von zerrüttten sinnen / vntüchtig zum glauben.

De lige som Jannes oc Jambres stode mod Moyses / saa saa oc disse mod Sandhed / der ere Kennisse mer fordersuede sind / oc vduelige til Troen.

II. R Timotheowi.

Capitola III.

2. A budau lde sami sebe mlugice / lafomi / hrdi / vpsni / ruhati / rodituom svojch neposlusni / newdčni / bezbojni.

Abowtem beda ladje sami sebi mlutacy / lafomi / chubni / ppsni / zlorzacy / roditcom neposlusi / newdčnici / nate pobožni.

3. Bez dobrě žadošti / amluw negdželivši / hance / nestijbni / nepožgni / bez dobrotivosti.

Bez milosći / nie trzymający przykładu / porwaca / niepowściągliwi / okrutni / dobrych nie miłowacy.

4. Zradcy / spurni / wstetni / nadutij a rozkoſſe miługijce / wiſce nežli Boga.

Zradyce / swápliwí / nádučí / w rozkoſſach sic / ocháľacy rádčej niż Boga miłowacy.

5. Maſice jaſiſtę ſpuſob poboſnoſti / ale mocy gegij zaſtragiſce. Wtch ſewarug.

Máſacy podobieſtwa poboſnoſci / ale ſtórę ſic mocy ſey zápeſſeli / tch ſic tchý ſtręž.

6. Nebo nſtętiſi ztch gſau / ſtętiſi ſe ſaulagi podomſchy / a gijmagijce. Jem po ſobě táhnau / obſižęę hſiſchy / genſbſmagij wedyň rozliſčęmi žadoſtmi.

Abowtem z tch ſa čt ſtórę wſtrádá ſic w domy / poimáę w. oba nęw. aſtę / obſižęę gęſechy / wwoďac ſic zá roſmáitbęmi požábliwóſtám.

7. Wſoňch ſewtſice / a niſdſę ſ poznáňi prawdy nepſi chđzglyce.

Ztoreſie záoďy weſa / á nęďy tu vſnauis prawdy pęſypž nie mogo.

8. Nebo nato Jannes a Mambres protiwiſi ſe Moſęſſiſſowi / tať tito protiwiſi ſe Prawdę / lde žmáment na myſſi / a blubniſi pſi Wiſe.

Nato Jannes y Jambres záſſámowáli ſe Moſęſſowi / tať tčť čt přeciwáta ſe prawdě / ladje roſumu ſlážonego / odrzucęę co ſe wiſęry tycje.

אֵלֶּה לֹא יִתְּנוּ
לְקַדְמֵיהֶן שְׁטִייתָהֶן גִּיד
מִתְּדַעַת הִיא לְכָל גִּישׁ אִיכְנָא
דְּהָא דִּהְיוּ אֲתִידַעַת:

Ma non faranno più profito: perchè che la loro stolizia sarà manifesta a tutti, come fu ancor quella de coloro.

אֵלֶּה דִּין אֲתִיתָ בְּתָר
וְיִלְבְּגִי וְיִבְתֵּר דְּוִבְרֵי וְיִבְתֵּר
צִבְּנֵי וְיִבְתֵּר הַיְּמִנִיתִי וְיִבְתֵּר
נְגִידוֹתֵי רוּחִי וְיִבְתֵּר חֻבֵּי
וְיִבְתֵּר מִסִּיבְרֵי:

Hor tu hai ben compresa la mia dottrina, il mio modo del vivere, il proposito, la fede, la pazienza, la charità, la sofferenza.

וְיִבְתֵּר דִּיבּוּתֵי וְיִבְתֵּר
חֲשִׁי יִדַּע אֲנִיתָ אֵלִין סִבְרָת
בְּאִנְיָכִי וְבִאִיכְנֵי ו
וְיִבְתֵּר אֵינָא דִּיבּוּתָא
סִיבְרָת וְיִבְתֵּר כְּלָהִין פְּסִינֵי
מִרִי:

Le persecuzioni, le afflictioni, de la sorte che me sono aumentate in Antiochia, in Iconio, in Lystra: quali persecuzioni io habbi soffertate, e da tutto il Signore me ha liberate.

וְיִבְתֵּר דִּין אֵלִין דְּצִבְּנֵי
בְּחִלָּתִי אֵלֵהֶן דִּיחֵן
בִּישׁוּעַ מִשִּׁיחָא מִתְּדַבְּרֵי:

E tutti quelli ancora, che vogliono viver piamente in Christo Iesu saranno perseguitati.

בְּנֵי—נִשְׂאָ דִין בִּישָׁא
וּמִסְבְּרָנָא יוֹסֵפוֹן עֲרָב
בִּישׁוּתָהֶן כִּד טַעֲיוֹן וּמִסְבְּרֵי:

Ma gli huomini maluari & ingannatori profittarano in peccato, ingannando altri, & essendo ingannati essi.

אֵלֶּה דִּין קִינָא בְּאֵלִין
דִּילִבְתָּ וְאֲשִׁתְּרִיתָ יִדַּע
אֲנִיתָ גִיד בִּין מִנֵּי יִלְבֵּת:

Ma tu sia saldo ne la cose che hai imparate, e che ti sono state commesse, sapendo da chi tu l'hai imparate.

וְיִבְתֵּר טְלִייתָ סִבְרָת
דִּילִבְתָּ יִלְיָא אֲנִיתָ דְּמִשְׁפָּחִין
דִּיחִבְמוֹנָה לְחִינָא
בְּהִימְנוּתָא דְּבִישׁוּעַ מִ
מִשִּׁיחָא:

E che da fanciulle hai havuto cognoscenza de la sacra lettere, le quali ti possono far dritto à salute, per la fede che è in Christo Iesu.

כִּי־אֵלֶּם לֹא יִפְרוּ וְלֹא יִדְבּוּ
כִּי־נִבְלָתָם תִּגְלֶה לְעֵינֵי כָל־בְּנֵי
אָדָם בְּמוֹ גַּם נִבְלָתָם נִגְלֶתָה:

Mas no seran encimados: porque su locura sera manifesta à todos, como tambien lo fue la de aquellos.

וְאֵת בִּלְתָּ אַחֲרֵי לְמוֹדֵי
הַלִּיכוֹתֵי רִצְוֵי אֲמוֹנָתִי אַחֲרֵי אֲפִים
אֶהְבֶּה שְׂבָרָת חֲקִיָּה וְדַמְיָה:

Tu empero has alcanzado mi doctrina, institution, intento, fe, largura de animo, charidad paciencia.

וְנִבְרָוִי וּבְעֵנִי כְּמֶה בְּאוֹ עֲלֵי
בְּאִנְיָכִי בְּאִיכְוֹן בְּלוֹסְטְרָא
כְּמֶה יִרְדְּפוּנִי וְיִכְלֶהִי כִי־מִכְּלָם
הַצִּילֵנִי יְהוָה:

Persecuciones, afflictiones, quales me fueron hechas en Antiochia, Iconio, Lystras quales persecuciones he sufrido, y de todas me ha librado el Sennor.

וְכָל־אֲשֶׁר יִכְבֹּ בִידָתָא
יְהוָה לְחִינָתָא בִּישׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ
יִרְדְּפוּן:

Y aun todos los que quieren vivir piamente en el Christo, padeceran persecucion.

וְאִנְשֵׁי בְּלִיעַל אֲנָשֵׁי תָר
וּמִדְּמָה יִפְרוּ וְיִדְבּוּ עַל־הַרְעָה
מִתְעִים וּמִתְעֲתִים הִמָּרָה:

Mas los malos hombres, y los engannadores, yran de mal en peor engannados, y enganando à otros.

וְאֵת עֲמִידָה יֵא בְּאֲשֶׁר לְמִדְּתָה
וְהַפְקִדָּה יִדַּע אֵת־הָאִשׁ אֲשֶׁר
לְמִדְּתָא מִפְּנֵי:

Ansique tu estis firme en lo que has aprendido, y te ha sido encargado, sabiendo de quien has aprendido.

וְכִי־מִנְעֻרִים יִדַּעְתָּ אֵת־
סִפְרִים קְדוּשִׁים אֲשֶׁר יוֹכְלוּ
לְחַבְמָה לִישׁוּעָה בְּאֲמוֹנָה אֲשֶׁר
הִיא בִּישׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:

Y que sabes las sagradas letras desde la niñez, las quales te pueden hazer sabio para la salud por la fe que es en Christo Iesus.

γ.

9. Αλλ' ὡς περὶ ψυχῶν ἐπὶ παλαιοῖν.
ἢ γὰρ ἀνοία αὐτῶν ἐκδηλοῖται ὡς αὖ
πάντων, ὡς γὰρ ἡ ἐκείνων ἐγχείρηται.

Mais ils n'avanceront pas plus outre: car leur folie sera manifestée à tous, comme aussi a été celle de ceux-là.

10. Σὺ δὲ περιελάβησάς με τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ πεποιθεί, τῇ πίστι, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ.

Mais toi, tu as p'cinement comprise ma doctrine, conduite, instruction, foy, douceur, charite, patience.

11. Τοῖς διωγμοῖς, τοῖς πειρήμασιν, οἷά μοι ἐγένοντο ἐν ἀντιόχειᾳ, ἐν ἱκονίῳ, ἐν λύστραις οἷες διωγμοὶς ὑπὸ πύργου καὶ ἐν πάντων με ἐρύσαντο ὁ κύριος.

Mes persecutions, & afflictions, telles qu'elles me sont advenues en Antioche, & Iconie, & en Lytre: voire quelles persecutions j'ai soutenues, & comment le Seigneur m'a delivré de toutes.

12. Καὶ πάντες οἱ θύλοντες ὁσῶς ζῶω ἐν χριστῷ ἰησοῦ, διωχθήσονται.

Or tous ceux aussi qui veulent vivre selon pieté en Iesus Christ, souffriront persecution.

13. Περὶ οὖν ἀνθρώπων καὶ γόητες περὶ ψυχῶν ἐπὶ τοῖς χαίρεσιν, παλαιῶν καὶ παλαιῶν.

Mais les hommes mauvais, & abuseurs, s'avanceront en empirant, seduisans & étant seduits.

14. Σὺ δὲ μένε ἐν τοῖς ἐμαῖς καὶ ἐπισώτης εἰδὼς ὅτι τὸν ἐμαῖς.

Or toi, demeure es choses que tu as apprises, & qui t'ont été commises, sachant de qui tu les as apprises:

15. Καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους καὶ ἰσθμὸς γραμμάτων οἶδας, καὶ διὰ τὰς ἐπιστάσεις εἰς σωτηρίαν, διὰ τί τῶς ὅτι ἐν χριστῷ ἰησοῦ.

Et que dès ton enfance tu as connu les saintes lettres, lesquelles te peuvent rendre sage à salut par la foy qui est en Iesus Christ.

CAP. III.

9. Sed ultra non proficient in sapientia enim eorum manifesta erit omnibus, sicut & illorum fuit.

But thou shalt perceive no longer: for their madness: shall be evident unto all men, as theirs also was.

10. Tu autem assecutus es meam doctrinam, institutionem, propositum, fidem, longanimitatem, dilectionem, patientiam.

But thou hast fully known my doctrine: manner of living: purpose: faith: long suffering: love: patience.

11. Persecutiones, passionis: qualia mihi facta sunt Antiochiæ, Iconii, Lystris: quales persecutiones sustinui, & ex omnibus eripuit me Dominus.

Persecutions: and afflictions which came unto me at Antiochia: at Iconium: and at Lystra: which persecutions I suffered: but from them all the Lord delivered me.

12. Et omnes qui pie volunt vivere in Christo Iesu, persecutionem patientur.

For and all that will live godly in Christ Jesus: shall suffer persecution.

13. Mali autem homines & seductores proficient in peius: errantes, & in errorem mittentes.

But the crafty men & deceivers: shall more and more multiply: deceiving: and being deceived.

14. Tu verò permansisti in his quæ didicisti, & credita sunt tibi: sciens à quo didiceris.

But continue thou in the things which thou hast learned: and art persuaded: thereof: knowing of whom thou hast learned them.

15. Et quia ab infantia sacras literas nosti, quæ te possunt instruere ad salutem, per fidem quæ est in Christo Iesu.

And that thou hast known the books of scriptures: which are able to make thee wise unto salvation through the faith which is in Christ Jesus.

Das III. Capitel.

9. Aber sie werdens die längenicht treiben / den ire thorheit wirdt offenbar: werden jederman / gleich wie auch jener war.

Men de stulle icke bedriffue der linge / Thi derie daartighed stal bliffue obenbare for huer mand / Eige som de andris ocsaa raat.

10. Du aber hast erfahren meine lehre / meine weise / meine meinung / meinen glauben / meine langmuth / meine liebe / meine gedult.

Men du haßuer forfaret: min stic / min mening min tro / min langmodighed / min karlighed / min raalmodighed.

11. Meine verfolgung / meine leiden / welche mir widerfahren sind zu Antiochia / zu Iconio / zu Lystran / welche verfolgung ich da ertrug. Und auß allen hat mich der HERR erlöset.

Min forfølgelse / min yne / som mig er viderfaren i Antiochia / Iconio / Lystran: hvilcken forfølgelse ieg leed der / De HERR ER frelste mig / aff alle sammen.

12. Vnd alle / die Gottselig leben wöllen in Christo Iesu / müssen verfolgung leiden.

De alle / som vilde lefue Gudseliget Christo Iesu: de stulle lide forfølgelse.

13. Mit den bösen Menschen aber vnd verführer / wirds je länger je ärger / verführen vnd werden verführer.

Men mer de onde oc fulgefælde Menniske: bliffuer det io lenger io verre: de bedrage oc bliffue bedragne.

14. Du aber bleibe indem / das du gelernt hast / vnd dir vertramet ist / Sintemal du weissest / von wem du gelernt hast.

Men bliff du i det som du haßuer lært / oc dig er befale: Effterdi du vedst: aff huem du haßuer lært.

15. Vnd weil du von kindt auff die heilige Schrift weissest / kan dich dieselbige unterweisen zur Seligkeit / durch den Glauben an Christo Iesu.

De effterdi du vedst den hellige Skrift op aff Barndom: da kand hun underuise dig til saligheds: formeðst troen i Christo Iesu.

Kapitola III.

9. Ale wicek nebudau pro spijwani / Neb nemaudrostogich igwana bude wsschneim / nako y enichno byla.

Ale sta imdaley uferoscebi / abowiem kalesitwo tych lawne bedzie wsschneim / nako y onych bylo.

10. Ale ty gsy doffel mcho w tenij / ustanowenij / wmyliu / Wjro blaurokaniij / milos waniij trpiliwofli.

Thy swiadowic na timotey y spsobu ymowa mego / wmyliu wiary / uchoce / milosci / cierpliwosci.

11. Protiwnstwi / wtrpenij kierz semne pshobila w Antiochij / w Iconij / a w Lystr / kierz gsem protiwnstwi trpili a je wssch mne wsschobila PAN.

Perseadowania: wstawa fiore na mne pryszobily w Antiochij / w Iconium / w Lystry: fiore przeciwnostwa cię trpiala: ale z wysch wybawil mna Pan.

12. Ale wssch niti kierz chetnij pobozne jwot bji w Krystu Gsny / protiwnstwi wj trpili budau.

A wsem wysch fiorey dca pobozne jyc w Krystu: Jesuse: przeciadowania cię piecbda.

13. Gsny pak lide a smuod com / psgdau ze gsch w horysh: blauijce / a gine w blud w wodijce.

Nili ludzcy zwozyc poprawia sica gorsemu zwozactwe: a sa mi bedac zwiedzient.

14. Ale ty pawne erway w sch wsch kierz gsy se nauili / a kierz swsch gsy tobz wida od koso gsy se nauili:

Ale ty erway w tych rzecach fiorey dca se nauyli / y fiore to: bie sa zwierzone / wiedzie od koso: os se nauili.

15. Neb hne od mladeti swata Pisma znas / kierz moshau tebe nauiti kspasni / stie Wjru / kierz gest w Krystu Gsny.

A z od dleci: nishwa swiat o: mes pism switych: fiore e: e mo: ga wezjmie wozonym tu zbawieniu: przez wiare: fiore uist w Krystu: Jesuse.

15 על כתב ציר דברותא
אחבת מותנא הו
ליולפנא ולפוננא ולתירצא
ולמרדותא דבבאנותא :

Tutta la Scrittura è divinamente ispirata, & è utile per la dottrina, per la riprensione, per la correzione, per la istruzione, che è la giustizia.

17 דיונא צמיר בר נשא
דאנתא לבל עבר טב
ומשלמו :

Accioche l'huomo di Dio sia integro, preparato ad ogni buona opera.

1 מסהד אנתא לך הדם
אלהא וסרו יסוע משיחא
הו דצתיד למרו חיה
ומרתא בעלנא דמלכותהו :

Io ti congiuro dunque dinanzi a Dio & al Signor Iesus Christo, che degumescere i vivi e i morti me la sua apparitione, e nel regno suo.

2 אכבו מלתא וקום
בהפיטותא בובנא וכלא
ובנא אכס וכוו בקלה
מגרת רותא ויולפנא :

Predica la Parola, attende con diligenzia in tempo & fuor di tempo, riprende, amonesta, esorta con ogni predicatio e dottrina.

3 ונתא ציר ובנא דלילפנא
הורמא לא ישתמעין אלא
איד רגיתיהון יסגון
לנפשהון מלפנא
דחיתתה דמשמעיהון :

Imperche verrà un tempo che non soffriranno la sana dottrina: non come quello a cui pruderanno l'orecchie, s'accumularanno de dottori, faciendo i lor propri appetiti.

4 וימן שררה יהפכו
ארגהון לשונותהו דיו
יסטו :

Evitarammo l'orecchie da la Verità, e rumularanno a la favola.

16 כל מסתב אשר מרוח
אלהים הוא מועיל אל למוד
אל הוכחח אל מוסר ומישרים
אשר בצדקה :

Toda Escriptura inspirada divinamente es vtil para enseñar, para redarguyr, para corregir para instituyr en justicia.

17 אשר ישלם יוכל ויכלה איש
האלהים אל כל מעשה טוב :

Para que el hombre de Dios sea perfecto, perfectamente instruydo para toda buena obra.

1 ומציד אנכי לפני אלהים
ואדנינו יסוע המשיח אשר עתיד
לשפט את החיים ואת המותים
בהגלותו ובהגלות מלכותו :

Requiero pues yo delante de Dios, y del Senor Iesus el Christo, que ha de juzgar los vivos y los muertos en su manifestacion y en su Reyno:

2 קרא את הדבר היה מנצח
בכל עת ועת הוכח שאל מהם
נחם בכל ארך אפים ובלמוד :

Que prediques la palabra, que apressures à tiempo y fuera de tiempo: redarguye, reprehende duramente: exhorta con toda blandura y doctrina.

3 כהמים באים אשר לא
יכלו את בשורת השועה כי
אם במתמדיהם וכתאנת נפשם
יהעוללו עלילות ברשע את
אשים פועלי אור לשם לאניהם
עלילות דברים :

Porque vendrá tiempo quando no suffrirán la sana doctrina: antes teniendo las orejas sarnos se amontonarán maestros que les hablen conforme à sus concupiscencias.

4 ויהפכו את האניהם משמוע
דבר אמת ויתחפכו אל שנינות
הבל :

Y así apartarán de la verdad el oído, y boluerchan à las fabulas.

16. Πᾶσα γραφή θεοπνευμάτως καὶ
ὠφέλιμος, πρὸς διδασκαλίαν,
πρὸς ἐλεγχόν, πρὸς ἐπανόρθωσιν,
πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ.

Toute l'Ecriture est divinement inspirée, & profitable à enseigner, à convaincre, à corriger, & instruire selon justice:

17. ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ θεὸς ἄνθρω-
πος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐκτε-
ταμένῳ.

Afin que l'homme de Dieu soit accompli, & parfaitement instruit à toute bonne œuvre.

ΚΕΦΑΛ. 8.

Διαμαρτύρομαι ἐν ἐγώ ἐνώ-
πιον πάντων, καὶ τῷ κυρίου ἡ-
μῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, τῷ μέλλοντι
κρίναι ζῶντας καὶ νεκροὺς καὶ τὴν
ἐκφανῆσαι αὐτῷ, καὶ τὴν βασιλεῖαν
αὐτοῦ.

*Je tiens l'homme donc deuant Dieu, & deuant l'enseigneur Iesus Christ, qui doit iuger les viuant & les morts, en son ap-
parition, en son regne:*

2. Κήρυξεν τὸν λόγον, ἐπιτίθει δὲ
καίρας, ἀκαίρας, ἐλεγξεν, ἐπιτι-
μήσεν, ὡς ἀνέλεον ἐν πίσει μα-
κροθυμίᾳ, καὶ διδασχῇ.

Presche la Parole incessamment & hors temps: argue, cense, exhorre en toute douceur d'esprit & doctrine.

3- Ἐφ' ὧν καὶ καιρὸς, ὅτι τῆς ὑγίαι-
νέως διδασκαλίας οὐκ ἀνέχονται,
ἀλλὰ καὶ τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας
ἐαυτοῖς ἐπισωρεύουσιν διδασκά-
λας κνηστῆροι τὴν ἀσέλει.

*Car vn temps viendra qu'ils ne souf-
frent point la saine doctrine: ains
ayans les oreilles chatouilleuses, ils s'af-
sembleront des docteurs selon leurs de-
sirs:*

4. Καὶ ἀπομῶν τῆς ἀληθείας
τὴν ἀσέλει διαστρέψουσιν, ὅτι δὲ
τὰς μύθους ἀντιστατήσουσι.

Et destourneront leurs oreilles de la verité: & se tourneront aux fables.

II. AD TIMOTH:

CAP. III.

16. Omnis scriptura divinitus inspirata, utilis est ad docendum, ad arguendum, ad corrigendum, ad erudiendum in iustitia.

For the whole Scripture is given by inspiration of God; and is profitable to teach, to improve, to correct and to instruct in righteousness.

17. Ut perfectus sit homo Dei, ad omne opus bonum instructus.

That the man of God may be absolute, being made perfect unto all good works.

CAP. IIII.

Testificor coram Deo & Iesu Christo, qui iudicaturus est vivos & mortuos, & per adventum ipsius, & regnum eius.

I charge thee therefore before God, and before the Lord Jesus Christ, which shall judge the quick, and dead at his appearing, and in his kingdom.

2. Prædica verbum, in opportuna, importuna: argue, obsecra, increpa in omni patientia & doctrina.

Preach the word: be instant, in season and out of season: argue, rebuke, exhort with all long suffering and doctrine.

3. Erit enim tempus, cum sanam doctrinam non sustinebunt: sed ad sua desideria coacervabunt sibi magistros, prurientes auribus.

For the time will come, when they will not suffer wholesome doctrine: but having their ears itching, shall after their own lusts get them an heap of teachers.

4. Et à veritate quidem auditum avertent, ad fabulas autem convertentur.

And shall turne their eares from the truth, and shall be given unto fables.

2. An Timotheum.

Das III. Capitel.

16. Denn alle Schrift von Gott eingegeben/ ist nützlich zur lehre/ zur straffe/ zur besserung/ zur zuchtigung in der Gerechtigkeit.

Thi al den Scrifte/ som er indgiffuen aff Gud/ hun er nyttelig til lærdom/ til straff/ til forbedring/ til vnerulfsning i Retsferdighed.

17. Das ein mensch Gottes sey vollkommen/ zu allem guten werck geschickt.

Atti Guds Menneſke/ skal vere fuldkommen/ oc sticketig til alle gode Gerninger.

Das IIII. Capitel.

So bezeuge ich nun für Gott vnd dem HERRN Jesu Christo/ der da zukünfftig ist zu richten die lebendigen vnd die Todten/ mit seiner erscheinung vnd mit seinem Reich.

Saa vidner ieg nu saar Gud / oc den HERRE Jesu Christo/ som skal komme at domme de leffuendis oc de Døde/ med sin obenbarelse oc med sit rig.

2. Predige das wort / halt an / es sey zu rechter zeit / oder zur vnzeit / straffe/drohe/ermane/mit aller gedult vnd lehre.

Predike Ordet/ holt ved/ huad helder det er i rettid/ eller i vrid/ straffe/ true/ formane/ med al taalmodighed oc lærdom.

3. Denn es wird eine zeit sein/da sie die heilsame Lehre nicht leiden werden/ sondern nach ihren eignen lusten werden sie inen selbs Lehrer auffladen/ nach dem inen die Ohren jucken.

Thi der skal vere en tid/ i hvilken de skulle icke lunde lide den salige lærdom/ Men de skulle rage sig self lærere/ effter deris egen lyst/ som deris Ørens lide effter.

4. Vnd werden die Ohren von der Wahrheit wenden/ vnd sich zu den Fabeln kehren.

De de skulle vende deris øren fra Sandhed/ oc vende sig til Fabel.

II. A Timotheowi.

Kapitola III.

16. Nebo wszelkie Piśmo od Boga wdechnute/ użyteczne jest do nauczania/ do korekcyi/ do poprawy/ do wyuczenia/ do sprasowania w dobroci.

Wszystko piśmo od Boga nadane jest/ y pożyteczne ku nauczaniu/ ku strasowaniu/ ku karaniu/ y ku ćwiczeniu/ które jest w sprasowaniu do dobrot.

17. Aby był doskonały człowiek Boga/ do wszystkiego dobrego uczony.

Aby człowiek Boga był doskonałym ku wszelkiej sprawiedliwości/ do wszystkiego naučenym.

Kapitola IIII.

Świadczy przed Bogiem i przed Chrystem Jezus, który ma sądzić żywych i umarłych/ strzeż się przed czasem i przed królestwem jego.

Ja tedy oświadczam się przed Bogiem y Panem Jezus Chrystem/ który sądzić będzie żywe y umarłe w onym czasie i w królestwie swoim.

2. Każ słowo/ nabij sięgaj pusty naczynie/ bądź w dół/ bądź w górę/ trzeż/ prosz i napominaj we wszystkim i w każdym czasie.

Przepowiadaj słowo/ przynajmniej w czasie niewczesnym/ w każdym czasie/ w każdym miejscu/ napominaj i w każdej okazyi.

3. Nebo nastane czas/ kiedy zdrowe nauki nie będą przyjmowane/ ale według swych żądostów szumować będą sobie mistrzy/ ci głośno głoszą swą mądrość.

Abowiem będzie czas gdy zdrowe nauki nie będą przyjmowane/ ale według swych żądostów szumować będą sobie nauki swoje gromadzą.

4. A od prawdy zagibają i odwracają/ ał błądzą i obracają się.

Robiąc tak w tym swie od prawdy/ y obracając się do błądów.

ד

אנת דיוחית עירבכל
מדם וסיכר בישתנא
נעבדא עבד דמסבכנא
יתשמשכתך שלם:

Mais tu veille en toutes choses, & endure les afflictions, fai l'oeuvre d'un Evangeliste: ren de pecunia mente approbato in tua amministrazione.

אנא דיו מתקא אנא
תבנא דאשתרא מטא:

Perche io son gia per esser sacrificato, ed il tempo del mio disinganno e presso.

אגונא שפירנא
אתבשת ורתיי שלמת
יהימנתי נטר:

Io ho combattuto buon combattimento, ho finito il corso, ho offermato la fede.

ומן השנא נטיר לי
כלילא דבאגותא ד
דיפרעיוהי לי פורי ביומא
הו דהיו דנא באנא לא
היו פלחוד לי אלגא
לאילין דאחבו לגלגה:

Quanto al resto m'è risposto la corona de la justitia, la quale el Signor che è giusto giudica: me renderà un quel giorno: o non solo a me, ma etiam a tutti quelli che hanno amato la sua venuta.

יתבטל לך דתאנתא
ליתי בצל:

Ingeniari de venir presto a me.

דאמנא זיר שבקני
ואחב עלמא דנא ואול
לה לתסלוניקא קריספוס
לגלגא טיטוס לרלמטיא:

Perche Demas m'ha lassato, amando il secolo presente, & essene andato a Tessalonica, Crescente in Galatia, Tito in Dalmatia.

לוקא הו פלחוד עמי
למקום דבר נאיתי הי ע
עמר צהו לי זיר
לתשמשכתך:

Lucas solo è con meco. Piglia Marco, e menalo seco: perche me e utile al ministero.

לטיבוקוס דיו שדרת
לאפסוס:

Tichico l'ho mandato in Efeso.

ד

ואנת דתעודר בכל הכל רעוה
עשה מעשה המבשר את פקדנתך
שלם בבטחון:

Tu pertanto vela en todo, trabaja, haz obra de Evangelista, cumple tu ministerio:

כי אנא מעת בשה לטבה
יכל ועתי לגוע באה:

Porque yo ya me sacrifican, y el tiempo de mi desafamiento está cercano.

את מלחמא טובה גלחמתי
את מרוץ דצתי את אמונה
יצרתי:

Buena milicia he millicado, acabado he la carrera, guardado he la fe.

ותנשאר נאצר לי פחד הצדקה
אשר יתן לי יהוה ביום ההוא
השפט צדיק אך לא לבד לי כי
אם גם לכלם אשר אהבו
להגלותו:

En lo demas, la corona de justicia me esta guardada, la qual me dará el Senyor, juez justo. en aquel dia: y no solo a mi, mas aun a todos los que dessean su venida.

מחר לבוא אל במהרה:

Procura de venir presto a mi.

כי דאמא עובגי אוהב את
העולם הוה וילך לו לתסלוניקא
קריספוס לגלגא טיטוס לרלמטיא

Porque Demas me ha de samparado amando este siglo, y es ydo a Thessalonica: Crescente, a Galacia: Tito a Dalmacia.

ונ לוקס הוה לבדו עמי את
מקום לקח ותוביל אתך כי
יש לי מועיל לשרת:

Lucas solo esta conmigo. Toma a Marcos y traelo contigo, porque me es vil para el ministerio.

בנאת טוביקוס שלחתי לאפסוס:

A Tychico embié a Epheso.

ד.

ס. Σὺ δὲ ἡφύεν πᾶσι, κακοπαθή-
σον ἔργον πιστῶν δι' ἀγχαλυσθῆ. τὴν
δι' ἀγχαλυσθῆ σου ἀλλοτρίο φέρῃς.

Mais toi veille en toutes choses, & endure les afflictions, fai l'oeuvre d'un Evangeliste: ren de pecunia mente approbato in tua amministrazione.

6. Ἐγὼ γὰρ ἡδὴ ἀπένδομαι, καὶ ὁ
καὶρος τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφί-
σηκε.

Car de moi, le m'en vai maintenant estre moi pour al perdition de sacrifice, & le temps de mon desloignement est prochain.

7. Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἡγώνι-
σμαι, τὸν δρόμον πύλεμα, τὴν
πίστιν τηρήσας.

*J'ai combattu le bon combat, j'ai pa-
achoué la course, j'ai gardé la foy.*

8. Διότι, ὡς ἐπὶ τῇ μοίᾳ τῆς δι-
κασιότητος ἐτίθει, ἐν ἀποδόσει
μοί ὁ κύριος ἐν σκηνῇ τῇ ἡμέρα,
ὁ δίκαιος κερταῖς ἢ μόνον ἐμοί,
ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἡγαπητοῖς σου
ἐπιφανῆσαι αὐτοῖς.

*Quant au reste, la couronne de infi-
ce m'en est reservee, laquelle me rendra le
Seigneur, juste iuge, en cette iournee la
& non seulement à moi, mais aussi à
ceux qui auront aime son apparition.*

9. Σπουδασὸν ἰλθῆναι πρὸς με τα-
χέως.

*Diligente-toi de venir bien tost à
moi.*

10. Δημῶς γάρ με ἑγκατέλειπε,
ἀραπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἑπα-
ρτήν εἰς Θεσσαλονίκην, κρείσσας
εἰς γαλατίαν, τίττον εἰς δαλμα-
τίαν.

*Car Demas m'a abandonné, ayant
aimé ce present siecle, & s'en est allé en
Thessalonique: Crescents en Galatie,
Tite en Dalmatie.*

11. Ἀπαῖς ἐστὶ μόνον μετ' ἐμοῦ.
μάρτυρον ἀναλαβὼν, ἀγὼ μὲν σταν-
τῶν ἐστὶ γὰρ μοι ἀγχαλυσθῆς εἰς δι-
κονίαν.

*Luc est seul avec moi. Pren Marc &
famele avec toi: car il m'est bien utile
pour le ministerio.*

12. Τυχαῖον δὲ ἀπέστειλα εἰς ἐφε-
σον.

*J'ai aussi envoye Tychique à Ephé-
se.*

Kapitola III.

5. Protož ty me wsslech w:
cech bdi praugstic/ sámucty
snášec/ dišlo kateche konay/ a
wypisung wšad smuog. A buď
stříhlímž.

Alle thy cnywe wyltelim / a
badſcierpliwym, wyſtonyway ſprá
we Ewangelisty / a oſaz ſię do ho
nátym wrędzjé ſwoim.

6. Měste ná se gl' t smrti
chystám / a čas rozdělení mŕ
ho nastává.

Abowtem iuz lã bywam ofiã;
rowen/ã iuz nãdchodzi cjas roz
stãnia moiego.

7. Dobry gsem bog bonos
wal/ bth gsem dołonal/ Wru
gsem zachowal.

Walczyłem o niezawalce /
błeg wykonałem / zachowałem
wiarę.

8. Naposledy pat slozena me
gest Koruna Sprawedlnosti/
teruz dá mi Pan w ten den/
sprawedlnost Saudce: a ne to-
liko mně/ ale y tēm wšsem křes-
tjř miluji přijstij geho.

Właściciel odłożona mi test for
 Koronę spraw. odłożona mi test for
 obda Pan sedzia sprawiedliwy w
 on dzień / a nie tylko musie / ale y
 wszystkim Frozyszy pojedali zaci
 nego przydca tego.

9. Dospřte se mně přigijet
brzo.

Stáray se ábyš do male pety,
Bedl rycio.

10. Neb mnt Demas opu-
sil/zamilowaw tento Swte/
a ssel do Thesalonys: Kres-
cens do Galacye/ Thtus do
Dalmacye.

Abowiem Demás młocpućci!
umilowawšy tcheraznecyšy wie!
y šedł do Chesań'onić! Aresiens
do Galacyj! Tytus do Dalma-
cyjcy.

11. Łutąśo toliśo sām semnau
gest. Warka pogmi a pfiwēd;
ho s sēbau / nebt mi gest w por
sluhowanij wżitecny.

**Łukasze sam jesteś zaima. Wstaw się
Marta przyswiedź go z sobą komu
jest bardzo pożyteczny Egoistyczne.**

12. *Enchypa palpo stat gsem*
do Effau.

Epistola postrema to Efesu.

ד

13 בית דתבא דיו דשקת
בטרוס לנת קדפוס מא
באתנא אנת אנתיה י
וכתבא ונתראית דרכא
דמלל:

*Quando tu venisti, portasti il man-
telletto che io lasciai in Troas appresso di
Carpo, e i libri, massimamente la carta
pargaminata.*

14 אלכסנדרוס קניג
בישתנא סגנאנתא חניג
פרע לה מרואיך
עבדוהי:

*Alessandro fabro m'ha fatto de molti
male: el Signor la randa seconda la sua
opere.*

15 אף אנת דיו אנתיה
מנה טב ציר נהיה לוקבל
מליו:

*Dal quale guardati ancor tu: perco-
che egli ha fatta gran resistenza a le no-
stre parole.*

16 במפק פרוח קדמא
לא אנט חנא צמי אל
כלהו שפקוני לא מתחשב
להו דנל:

*Nel mia prima difesa niuno mi fu
in aiuto, ma tutti m'abbandonarono:
non fia loro impunito.*

17 מדי דיו קם לי וחיילי
דבי פרוותא תשתלם
וישמעיו עממא כלהו
ואתפציר מן פומא
דארנל:

*Nondimeno il Signor mi stette ap-
presso, e fortificòmmi, acciò che per me la
predicatione fusse resa approdata, e che
tutti i Gentili l'odissem: e così fui libera-
to da la bocca del leone.*

18 ופציני מרי מן דל
עבד ביש וחיגי במלכותה
דבשמא דלה שוכתא
לעלם עלמין אמין:

*Et il Signor mi liberarà da ogni mala
opere, e saluammi nel suo celeste regno:
à lui sia gloria per infiniti secoli, Amen.*

19 הב שלמא לפריסקלא
ולאחלוס דלבינתא דא
דאנסיפרוס:

*Saluta Prisca & Aquila, e la fami-
lia d'Onesiphoro.*

ד

13 את קסת הסופר אשר עזבתי
בטרוס עם קדפוס בסוף הכתב
אתך ואת הספרים ועל כל
דברים את מגלת ספר:

*La mala que dexé en Troas en casa de Carpo,
tras contigo quando viniere: y los libros, ma-
yormente los pargaminos.*

14 אלכסנדרוס חרש נחשת
רעות רבות הרמאי ישלם לו
יהיה כמעשיו:

*Alexandre el metalero me ha defennado mu-
chos males: Dios le pague conforme à sus hechos.*

15 אשר ממנו השמר לך ב
במאד קם על דבריו:

*Del qual tu tambien te guarda: que en grande
manera ha resistido à nuestras palabras.*

16 במענה הראשון אשר על
אדותי איש לא היה עמי ב
אם כלם עזבוני לא יחשב
להם:

*En mi primera defensa ninguno me ayudó,
antes me defamparon todos: no les sea impu-
tado.*

17 ויהיה עמד עמי וחקוני
אשר בפי הופיעה הקריאה
וישמעו כל הגוים וגמלטי
מפי אדויה:

*Mas el Sennor me ayudó, y me esforzó pa-
ra que por mi fuesse cumplida la predication, y
todas las Gentes la oyessen: y fue librado de la
boca del leon.*

18 ויפליגי יהיה מפלמעה
רע וישעני למלכותו אשר
בשמים אשר לו כבוד לעולמי
עלמים אמר:

*Y el Sennor me librara de toda obra mala,
y me saluará para su Reyno celestial: àl qual sea
gloria por siglos de siglos, Amen.*

19 שאל לשלום לפריסקלא
ולאקילס ולבית אונסיפורוס:

*Saluda à Prisca y à aquila, y à la casa de On-
siphoro.*

ד

13. Τὸν Φελόνιν ὃν ἀπέλειπον ἐν
τρωάδι πρὸς κάρπον, ἐρχόμενον
φέρει, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς
μεμβράνας.

*Quand tu viendras, apporte avec
toi la marelle, que j'ai laissée en Troas
chez Carpe, & les livres, mais principa-
lement les parchemins.*

14. Ἀλέξανδρον ὁ χαλκὸς
πλάσσει κακὰ ἐνδοξάτων· ἀπο-
δοῶν αὐτῷ ὁ κύριος καὶ τὰ ἔργα αὐ-
τοῦ.

*Alexandre le forgeron m'a fait sen-
tir beaucoup de maux: le Seigneur lui
rendra selon les œuvres.*

15. Ὅτι καὶ σὺ Φυλάσσει. λίαν γὰρ
ἀντίστη τοῖς ἡμετέροις λόγοις.

*Duquel aussi donne-toi garde: car
il a grandement résisté à nos paroles.*

16. Ἐν τῇ πρώτῃ μου λόγου
ὑδὲς μοι συμπαραστήτω, ἀλλὰ
πάντες με ἐγκατέλειπον· μὴ αὐτοῖς
λογισθῆναι.

*Nul ne m'a assisté en ma première
defense, ains tous m'ont abandonné:
point ne leur soit il imputé.*

17. Ὅς κύριός μοι παρέστη, καὶ
ἐδυνάμωσέ με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κή-
ρυγμα πληροφωρῇ, καὶ ἀκούσῃ
πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ἔρρωσθαι ἐκ τῆς
ματ· λείον.

*Mais le Seigneur m'a assisté, & m'a
fortifié, afin que fust rendue la predi-
cation pleinement par moi approuvée, &
que toutes les Gentes foudissent: & ai esté
delivré de la gueule du lion.*

18. Καὶ ῥύσσει με ὁ κύριος ἀπὸ
παντὸς ἔργου πονηροῦ, καὶ σώσει εἰς
τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουρά-
νιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τὰς αἰῶνας τῶν
αἰώνων. ἀμήν.

*Le Seigneur aussi me delivra de
toute mauvaïse œuvre, & me sauvera
en son royaume celeste: à lui soit gloi-
re éternelle, Amen.*

19. Ἀσπασει πρίσκιλλαν καὶ ἀκί-
λαν, καὶ τὴν οἰκίαν Φόρου οἰκον.

*Salut Prisca & Aquila, & la fami-
lie d'Onesiphore.*

13. Penulam quam reliqui Troade apud Carpum, veniens affer tecum, & libros, maximè autem membranas

The cloke that I left at Troas with Carpus / when thou comest / bring with thee / and the books / but specially the parchments.

14. Alexander ararius multa mala mihi ostendit, reddet illi Dominus secundum opera eius.

Alexander the copper-smith hat done me much evil: the Lord reward him according to his works.

15. Quem & tu devita: valde enim restitit verbis nostris.

Of whom thou ware also: for he withstood our preaching sore.

16. In prima mea defensione nemo mihi affuit, sed omnes me dereliquerunt: non illis imputetur.

At my first answering no man assisted me: but all forsook me: I pray God: that it may not be layde to their charge.

17. Dominus autem mihi assistit, & confortavit me, ut per me predicatio impleatur, & audiant omnes Gentes, & liberatus sum de ore leonis.

The withstanding the Lord assisted me / and strengthened me / that by me the preaching might be fully knowne / and that all the Gentiles should heare / and I was delivered out of the mouth of lions.

18. Liberavit me Dominus ab omni opere malo: & saluum faciet in regnum suum celeste, cui gloria in secula seculorum, Amen.

And the Lord will deliver me from every evil work: and will preserve me unto his heavenly kingdom: to whom be praise for ever and ever: Amen.

19. Saluta Priscam & Aquilam, & Onesiphori domum.

Salute Prisca and Aquila / and the household of Onesiphorus.

13. Den Mantel / den ich zu Troa da ließ bey Carpo / bringe mit / wenn du kommest / vnd die Bücher / sonderlich aber das Pergament.

Dear du kommer / da seer min saabe hid mit dig / som ieg soed bliffue i Troada hos Carpum / oc Dagerne / men besynderlige der Permen.

14. Alexander der Schmit hat mir vil böses beweiset / der HERR bezalet ihm nach seinem werken.

Alexander den Smid beuise mig meget ont / HERR EN betale hannem effter hans gerninger.

15. Für welchem hute dich auch / denn er hat vnsern Worten sehr widerstanden.

Sor huilcken du oesaa vocre dig / thi hand stod vore ord meget imod.

16. In meiner ersten Verantwortung stund niemand bey mir / sondern sie verließen mich alle / es sey ihnen nicht zugerechnet.

I min første forsvarelse stod der ingen med mig / men de forlode mig alle / der skal icke tilregnis dem.

17. Der HERR aber stund mir bey / vnd stercet mich / auff daß durch mich die Predig bestetigt würde / vnd alle Heyden höreten / vnd ich bin erlöst von des Löuens Rachen.

Men HERR EN stod med mig / oc styrkede mig / vaa der at Predicken skulde stadfestis formeðst mig / Oc alle Hedninge høre det / oc ieg er frelst aff Löuens strube.

18. Der HERR aber wird mich erlösen von allem übel / vnd außhelfen zu seinem himlischen Reich / welchem sey ehre von ewigkeit zu ewigkeit / Amen.

De HERR EN skal frelse mig fra alle Ont / oc vdhjælpe mig til sit Himmelste Rige / huilcken vere ere fra ewighed til ewighed / Amen.

19. Grüßet Priscan vnd Aquilan / vnd das Haus Onesiphori.

Hilse Priscam oc Aquilam / oc Onesiphori huss.

13. Pläße tierthof gsem nichal w Troadē v Karpa / vnd puogdes pñnes o schau v Knishy / a wolaßē listy nepsanē.

Oponicja Troam jostawil w Troadzie v Karpasa / gdy przyjdiesz z soba przynies / y listy / a wolaßcia pergaminow.

14. Alexander tierch modly sliwal / mnoho mi zleho wšnil / zaplatišt gemu PAN we dle skutkow geho.

Alexander rodzestec wiele mi zlego wyrzadzil / niech mu odda Pan w dlog wciynutow zgo.

15. Tierthofy ty se waruog: welmi zagisist protivil se te den.

Ztorego y ty se strzaz / abo wsem barzo sie sprzeciwil slowam naszym.

16. Pfi prwonišm mēm odpowijdanij / nebylo sennau jād: nēho / ale wšpckni mne opusili / nemēgme gim za žiē:

W pierwszej obronie mojej żaden przy mnie nie stał / ale mnie wszyscy opuścili / niechaj im nie będzie przyczyna.

17. PAN pak byl sennau / a posililowal mne / aby strze mne doplnkno bylo tajanij / a aby slyšali wšpckni narodow: wē: a wyswobozen gsem z vst zwowščy.

Alle Pan byl przy mnie / y w mocail mie / aby sie przez me powoz okazalo przypowiedanie / Trocego sluchac miedl wszyscy pogani / y lestem wyrwan z gedy zwiecy.

18. Wyswobodil mne PAN Duoh od kazdeho skutku zleho / a zachowal k Kraionstwi swemu Nebestemu / gemuž Sla: wana wšky wškuow / Amen.

Wychwail mnie Pan od kazdego wciynatu zlego / a zachowal do Krolestwa swego ntebistie / Trocego chwala na wielki wielow / Amen.

19. Pozdraw Prysty a Aquil / y Onesiphorow teledl.

Pozdrow Prysty y Akila / y dom Onesiforow

ד
10 ארסטוס פשלה
בקורנתיים טרופימוס דין
שבקתה פד בריה במילטוס
מדינתה:

*Erasto rimase in Corinto, e Trofimo
el laicou in Mileto enfermo.*

21 יתבטל לך דקדם סתנא
תאנתא שאל בשלמך
אבולוס ופודיס ולינוס
הקלודיא ואחיה פלהון:

*Impugnati di Genire innanzi à l'in-
ferno. Eubulo te saluta, e Pudente, y Lino,
e Claudia, e tutti fratelli.*

22 מינו ישוע משיחא עם
דחתך טיבותא צמך א
אמין:

*Il Signor Iesus Christo sea col tuo spi-
rito. La gratia sea con vobis. Amen.*

שלמך אצרתה כלך
טימותאוס דמרתין
דאפתחתמן
רהומא:

ד
20 ארסטוס ארך לו בקורנתיים
ואת טרופימוס עזביו חולה
במילטוס:

*Erasto se quedó en Corinto: y à Trophimo
dexé en Mileto enfermo.*

21 מחר לך לבוא אלי לפני
הסתו שואל לשלומך אבולוס
ווינודיס ולינוס וקלודיא ואחיהם
פלהון:

*Procura de venir antes del invierno. Eubulo
te saluda, y Pudente, y Lino, y Claudia, y todos
los Hermanos.*

22 אדונינו ישוע המשיח עם
דחתך תחנה צמכם אמר:

*El Sennor Iesus el Christo sea con tu Espiri-
tu. La Gracia sea con vosotros, Amen.*

אל טימותאוס כהן ראשון
צדח אפסוס בשלח אצבע
בכתבה שנית מרהומא באשר
שנית העמד פולוס לפני
גרוה הקיסר:

ד.

20. Erasto ὁ ἐμὸν ἐν Κορίνθῳ
ἔφησεν δὲ ἀπέλειπον ἐν Μιλήτῳ
ἀσθενῶσα.

*Erasto est demeuré à Corinthe, & l'ai
laissé Trophime malade à Milete.*

21. Σπύδατον πρὸς χαίματος ἐλ-
θῆν. Εὐβούλου, καὶ Πυδέντος, καὶ
Λίνου, καὶ Κλαυδίου, καὶ
οἱ ἀδελφοὶ πάντες.

*Diligente-toi de venir devant l'hy-
ver. Eubulus, & Pudens, & Lino, &
Claudia, & tous les freres te saluent.*

22. Οὐκ ἐστιν ἡμεῖς μετὰ
τοῦ πνεύματος σου. ἡ χάρις μετὰ
υμῶν. ἀμήν.

*Le Seigneur Iesus Christ soit avec
ton esprit. Grace soit avec vous, Amen.*

Πρὸς τιμόθεον δούτῳ, τῆς ἐφε-
σίαν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπισκο-
πον χειροτονηθέντα. Ἐγράφη
ἀπὸ ῥώμης, ἐν αὐτῇ πόλει
παρεῖσι παῦλος τῷ
καίσαρι κέρωνι.

II. AD TIMOTH.

CAP. IIII.

20. Erastus remansit Corinthi, Trophimum autem reliquit infirmum Mileti.

Erastus abode at Corinthus: Trophimus left at Mileum sick.

21. Festina ante hyemem venire. Salutant te Eubulus, & Pudens, & Linus, & Claudia, & fratres omnes.

Make speed to come before winter. Eubulus greeteth thee: & Pudens: & Linus: and Claudia: and all the brethren.

22. Dominus Iesus Christus cum spiritu tuo. Gratia vobiscum, Amen.

The Lord Jesus Christ be with thy spirit. Grace be with you: Amen.

Scripta è Roma, ad Timotheum secunda, cum Paulus iterum scriberetur Cesari Neroni.

2. An Timotheum.

Das IIII. Capitel.

20. Erastus blieb zu Corintho. Trophimum aber ließ ich zu Mileto krank.

Erastus bleibet Corintho. De leg loed Trophimum sius effter mig i Mileto.

21. Thue fleiß / daß du vor dem Winter kommest. Es grüßet dich Eubulus vnd Pudens / vnd Linus vnd alle Brüder.

Wer din siid / at du kanc komme hid for Winter. Eubulus ac Pudens hilfe dig / oc Linus oc Claudia / oc alle Brodre.

22. Der HERR Jesus Christus sey mit deinem Geiste. Die gnade sey mit euch / Amen.

Den HERRE Ihesus Christus vere mer din Hand. Maade vere mer eder / Amen.

Geschrieben von Rom / die ander Epistel an Timotheum / da Paulus zum andern mal für den Keyser Nero ward dargestellt.

II. K Tymothewi.

Kapitola IIII.

20. Erastus ostal w Korynthe / thu A Trofima nechaj gsem nemocnêho w Miletu.

Erastus ostal w Korynthe / A Trofima nechaj gsem nemocnêho w Miletu.

21. Pospêš pzed zimau pfiš gisti. Pozdravuje tebe Eubulus / a Pudens / a Claudia / a Linus / y Bratři všichni.

Stáray se ábrýš pried pzed zimá. Pozdráwia c z Eubulus / y Pudens / y Linus / y Claudia / y bráčia všicy.

22. Pán Běžíš Kristus buď s Duchem tvým. Míř lošt geho s wami / Amen.

Pán Jezus Kristus nêch bę dýš s duchem twým. Míř lošt geho s wami. Amen.

Skončvá se Epistola Drůhá Svatého Pavla k Tymothewi / poslaná z Říma.

